

Onderzoek naar de effecten van bezuinigingen

Rekenkamercommissie Huizen

BMC | onderzoek

Rapport
November 2017
mr. A.G.A. Pons
T. Plat MA
W. Leistra MSc
Projectnummer: P003702
Correspondentienummer: DH-2811-8889

INHOUD

MANAGEMENTSAMENVATTING		1
HOOFDSTUK 1	ONDERZOEKSVRAAG EN ONDERZOEKSOPZET	4
	1.1 Inleiding	4
	1.2 Onderzoeksopdracht	4
	1.3 Onderzoeksverantwoording	6
HOOFDSTUK 2	BEZUINIGINGEN IN HUIZEN	7
	2.1 Drie bezuinigingsrondes in de periode 2011-2015	7
	2.2 De geselecteerde bezuinigingen	7
HOOFDSTUK 3	INDIVIDUELE VERSTREKKINGEN WMO	10
	3.1 Inleiding	10
	3.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting	10
	3.3 Realisatie van de bezuiniging	11
	3.4 Maatschappelijke effecten	12
HOOFDSTUK 4	WEGEN EN GROEN	17
	4.1 Inleiding	17
	4.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting	17
	4.3 Realisatie van de bezuiniging	18
	4.4 Maatschappelijke effecten	19
HOOFDSTUK 5	PEUTERSPEELZALEN	22
	5.1 Inleiding	22
	5.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting	23
	5.3 Realisatie van de bezuiniging	25
	5.4 Maatschappelijke effecten	26
HOOFDSTUK 6	ONDERSTEUNING GGZ-DOELGROEP	29
	6.1 Ondersteuning GGZ-doelgroep	29
	6.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting	30
	6.3 Realisatie van de bezuiniging	31
	6.4 Maatschappelijke effecten	33

HOOFDSTUK 7	BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	35
BIJLAGE 1	DOCUMENTENOVERZICHT	39
BIJLAGE 2	LIJST VAN BEVRAAGDE PERSONEN	40
BIJLAGE 3	GESPREKSLEIDRAAD	41
BIJLAGE 4	VRAGENLIJST VOOR WETHOUDER G. PAS	44
BIJLAGE 5	VRAGENLIJST VOOR WETHOUDER J. BAKKER	45
BIJLAGE 6	VRAGENLIJST VOOR WETHOUDER M. VERHAGE	46

Managementsamenvatting

De Rekenkamercommissie wil inzicht krijgen in de effecten van de bezuinigingen om daarmee in de toekomst – indien noodzakelijk – een bijdrage te leveren aan de doeltreffendheid en doelmatigheid van bezuinigingen. Om die reden heeft de Rekenkamercommissie een onderzoek ingesteld naar de financiële en maatschappelijke effecten van een viertal bezuinigingen: Individuele verstrekkingen Wmo, bezuinigingen Wegen en Groen, Peuterspeelzalen en Maatschappelijk werk (ondersteuning GGZ-doelgroep).

Verwerking van de bezuinigingen in de begroting en realisatie van de bezuinigingen
Uit het onderzoek is gebleken dat alle bezuinigingen begrotingstechnisch correct zijn verwerkt. Het bleek echter lastig vast te stellen of de bezuinigingen ook daadwerkelijk geëffectueerd zijn, omdat er in de jaarstukken veelal op programmaniveau wordt gerapporteerd en niet structureel op de budgetten die gekoppeld zijn aan specifieke bezuinigingen. Daarmee is het voor raadsleden niet mogelijk om de voortgang van een bezuiniging op budgetniveau te monitoren, terwijl de raad in bezuinigingsrondes keuzes maakt voor een specifieke bezuiniging op een bepaald budget en niet op programmaniveau.

Voor het monitoren van de voortgang van een specifieke bezuiniging is inzage nodig in het financiële systeem. Uit inzage in het financiële systeem is gebleken dat de bezuiniging op individuele verstrekkingen Wmo is gerealiseerd. Hierbij moet worden opgemerkt dat er in eerdere jaren sprake was van een onderbesteding van het budget. Het is daarmee de vraag of deze besparing wel als een echte bezuiniging kan worden gezien. Voor de bezuiniging op Wegen en Groen is het op **budgetniveau** niet mogelijk om te concluderen of de bezuiniging gerealiseerd is. Daarnaast is het de vraag of geconcludeerd kan worden dat de bezuiniging op **programmaniveau** gerealiseerd is, omdat er op dit niveau in 2013 een extra investering van € 820.000 nodig was. Technisch gezien is er geen directe relatie tussen deze extra investering en de bezuiniging uit 2011. De bezuiniging op peuterspeelzalen is gedeeltelijk gerealiseerd. In 2015 hoefde pas een netto bezuiniging te worden gerealiseerd, omdat het beleid opnieuw moest worden vormgegeven. De subsidie aan Versa is afgebouwd volgens planning. De bezuiniging op het AMW GGZ is gerealiseerd. Voor deze twee bezuinigingen geldt echter dat het niet te herleiden is of de uitvoering van het flankerend beleid en de frictiekosten binnen het budget zijn gebleven.

Maatschappelijke effecten van de bezuinigingen

De bezuiniging op de individuele verstrekkingen was zoals eerder aangegeven in feite geen bestedingsbeperking. Daarmee had deze bezuiniging in de praktijk niet tot gevolg dat er minder middelen werden ingezet voor Wmo-ondersteuning. Hierdoor heeft deze bezuiniging geen meetbare maatschappelijke effecten gehad. Voor de bezuiniging op Wegen en Groen geldt dat er door het scherper aanbesteden meer tijd moest worden besteed aan voorbereiding en toezicht. Dit heeft echter niet tot extra kosten geleid, omdat deze extra inzet binnen de bestaande formatie is opgelost.

Het onderhoud van wegen vroeg in 2013 om een extra investering van € 820.000. Dit kan niet direct aan de bezuiniging uit 2011 gerelateerd worden, omdat deze situatie al eerder speelde. De temporisering van herinrichtingen en rioolvernieuwing heeft geen problemen opgeleverd. Geconcludeerd kan worden dat deze bezuiniging geen maatschappelijke effecten tot gevolg heeft gehad.

De bezuiniging op het peuterspeelzaalwerk heeft als positief effect gehad dat er een nieuwe samenwerking is ontstaan die heeft geleid tot het initiatief van de peuterarrangementen. De bezuiniging heeft niet tot gedwongen ontslagen geleid. De gemeente Huizen heeft niet gemonitord op de nadelige effecten die in het bezuinigingsvoorstel zijn genoemd. Uit het onderzoek is naar voor gekomen dat:

- er wachtlijsten ontstonden voor VVE-plekken;
- de kans op vroegsignalering bij kinderen die niet naar de kinderopvang of een peuterspeelzaal gaan kleiner is geworden;
- er signalen zijn dat er een instroomverschil is bij kinderen die niet naar de kinderopvang of een peuterspeelzaal gaan.

De bezuiniging op het AMW voor de GGZ-doelgroep heeft geen negatieve maatschappelijke effecten gehad. In de praktijk blijkt de ondersteuning daadwerkelijk te zijn overgenomen door de POH GGZ. Daarnaast vervullen de wijkteams een rol bij de ondersteuning van de GGZ-doelgroep. De ontwikkeling van nieuwe initiatieven wordt als positief maatschappelijk effect genoemd, evenals de nieuwe manier van werken, die na de bezuiniging ontstond.

Monitoring van de gevolgen van de bezuinigingen

Voor de bezuinigingen op Wegen en Groen, Peuterspeelzalen en AMW GGZ is bij het bezuinigingsvoorstel aangegeven wat mogelijke effecten zouden kunnen zijn. Voor de bezuiniging op de individuele verstrekkingen Wmo is dit niet gedaan. Dat was ook niet nodig, omdat er structureel sprake was van onderbesteding op dit budget. De gevolgen van de bezuinigingen zijn niet door de gemeente Huizen in beeld gebracht en er heeft geen monitoring plaatsgevonden op mogelijke effecten. Wel voerde de gemeente Huizen in de periode 2012-2014 jaarlijks de wettelijk verplichte cliëntervaringsonderzoeken Wmo uit. De rapportages van deze onderzoeken zijn niet meer beschikbaar/te achterhalen. Vanaf 2015 wordt de cliëntervaring door middel van de regionale monitor in kaart gebracht. Omdat de cliëntervaringen in deze monitor niet ieder jaar met dezelfde vragen of indicatoren in kaart zijn gebracht, is het lastig om de uitkomsten van de diverse jaren met elkaar te vergelijken. Gelet op het niet beschikbaar zijn van de resultaten van eerdere onderzoeken en de moeilijke vergelijkbaarheid van de jaarlijkse uitkomsten van de regionale monitor is het de vraag of deze onderzoeken als monitoringsinstrument kunnen worden gebruikt.

Leerpunten

Om raadsleden inzicht te geven in de realisatie van bezuinigingen is het nodig dat er in de jaarstukken niet alleen gerapporteerd wordt op programmaniveau, maar voor specifieke bezuinigingen ook op budgetniveau. Daarnaast zouden de effecten van bezuinigingen gemonitord moeten worden en zou hierover aan de raad gerapporteerd moeten worden. Hierbij is het noodzakelijk om te zorgen voor een goede archivering en vergelijkbaarheid van cliëntervaringsonderzoeken.

Hoofdstuk 1

Onderzoeksvraag en onderzoekopzet

1.1 Inleiding

Over het algemeen bestaat er weinig zicht op de gevolgen van gemeentelijke bezuinigingen. Vaak blijft onduidelijk wat de financiële opbrengst en de maatschappelijke en economische gevolgen van de bezuinigingen zijn geweest. Zelden of nooit worden de gevolgen van bezuinigingen geëvalueerd.

De Rekenkamercommissie wil inzicht krijgen in de effecten van de bezuinigingen om daarmee in de toekomst – indien noodzakelijk – een bijdrage te leveren aan de doeltreffendheid en doelmatigheid van bezuinigingen. Het onderzoek beperkt zich tot bezuinigen in de zin van het verminderen van de uitgaven door de gemeenten. Het verhogen van gemeentelijke inkomsten door bijvoorbeeld het verhogen van belastingen en de verkoop van gemeentelijk eigendom vallen niet binnen de scope van het onderzoek.

De Rekenkamercommissie heeft daartoe de volgende analyse opgesteld. Bezuinigingen leiden op de eerste plaats tot gemeentelijke besparingen. Wanneer de gemeente echter bezuinigt, hebben burgers (en bedrijven) minder inkomsten, waardoor lokale bestedingen kunnen teruglopen. Ook bestaat het risico dat men op uitgaven heeft bezuinigd die achteraf nuttig blijken te zijn geweest. Bezuinigingen kunnen daarentegen ook leiden tot tal van nieuwe initiatieven vanuit de samenleving en een grotere mate van zelfredzaamheid van de burgers.

1.2 Onderzoekopdracht

Het onderzoek heeft de volgende centrale vraagstelling:

Wat zijn de effecten, financieel en maatschappelijk, van de onderzochte bezuinigingen?

De centrale onderzoeksvraag is uitgewerkt in vijf deelvragen, waarbij de vijfde deelvraag vooral is gericht op aanbevelingen die de doelmatigheid en doeltreffendheid van toekomstige bezuinigingen kunnen verbeteren.

Financiële gevolgen:

1. Welke bedragen zijn op begrotingsbasis vastgesteld met betrekking tot de onderzochte bezuinigingen?
2. Hoeveel is daarvan per bezuiniging geheel of gedeeltelijk geëffectueerd?

Maatschappelijke gevolgen:

3. Wat zijn de maatschappelijke gevolgen van de bezuinigingen over de genoemde periode (per bezuiniging)?

Monitoring:

4. Heeft de gemeente op enige wijze de gevolgen van de bezuinigingen in beeld gebracht?

Leerproces:

5. Wat valt te leren van de onderzochte bezuinigingen?

Voor het onderzoek zijn vier bezuinigingen geselecteerd:

1. Individuele verstrekkingen Wmo
2. Bezuinigingen Wegen en Groen
3. Peuterspeelzalen
4. Maatschappelijk werk (ondersteuning GGZ-doelgroep)

In overleg met de Rekenkamercommissie is ten behoeve van dit onderzoek het volgende normenkader ontwikkeld:

	Onderzoeksvraag	Norm
1.	Welke bedragen zijn op begrotingsbasis vastgesteld met betrekking tot de onderzochte bezuinigingen?	<ul style="list-style-type: none"> • Hiervoor bestaat in beginsel geen norm. De bedragen zullen in het rapport worden benoemd.
2.	Hoeveel is daarvan per bezuiniging geheel of gedeeltelijk geëffectueerd?	<ul style="list-style-type: none"> • De gestelde normen bij deze vraag zijn vanzelfsprekend en blijken uit de uitkomsten op de eerste en tweede deelvraag.
3.	Wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen (effecten) van de bezuinigingen over de genoemde periode (per bezuiniging)?	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal klachten op het beleidsterrein van de bezuiniging is niet hoger geworden. • Het aantal gegronde bezwaarschriften op het beleidsterrein van de bezuiniging is niet hoger geworden. • De waardering van burgers voor de dienstverlening van de gemeente Huizen is niet lager geworden. • Maatschappelijke partners kunnen in voldoende mate ondersteuning bieden aan de inwoners van Huizen.

	Onderzoeksvraag	Norm
4.	Heeft de gemeente op enige wijze de gevolgen van de bezuinigingen in beeld gebracht?	<ul style="list-style-type: none"> • De resultaten van de bezuinigingen zijn per bezuiniging vastgelegd in een dossier. • De beschikbare resultaten zijn voorgelegd aan de gemeenteraad, dan wel in de commissievergadering kenbaar gemaakt. • De gemeente heeft een format/dossier waarin het per bezuiniging de effecten bijhoudt, zowel financieel als maatschappelijk. • De ervaring van de klant is in kaart gebracht op het beleidsterrein waar de bezuiniging heeft plaatsgevonden.
5.	Wat valt te leren van de onderzochte bezuinigingen?	<ul style="list-style-type: none"> • Hiervoor bestaat in beginsel geen norm; deze zaken zullen voortvloeien uit het onderzoek.

1.3 Onderzoeksverantwoording

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt. Als eerste heeft er een documentenstudie plaatsgevonden. Een complete lijst van de bestudeerde documenten is opgenomen in bijlage 1. Ook hebben onderzoekers inzage gehad in het financiële systeem van de gemeente.

Voor verdieping en nadere duiding zijn vervolgens interviews gehouden met bij de bezuinigingen betrokken ambtenaren, de voorzitter van de cliëntenraad, een vertegenwoordiger van Versa (een maatschappelijk partner), een huisarts en vertegenwoordigers van negen raadsfracties. De complete lijst van geïnterviewde personen is te vinden in bijlage 2. Voor de interviews hebben we een gespreksleidraad gehanteerd. Deze gespreksleidraad is opgenomen in bijlage 3. De gespreksverslagen zijn ter verificatie teruggelegd bij de geïnterviewde personen. De bevindingen uit de interviews zijn vervolgens verwerkt in deze rapportage.

De verantwoordelijke wethouders wilden niet meewerken aan een face-to-face interview. Wel waren zij bereid om schriftelijke vragen te beantwoorden. De beantwoording van deze vragenlijsten is afgestemd in een vergadering van het college. Aangegeven werd dat er indien nodig na de beantwoording van de schriftelijke vragen nog een face-to-face interview zou kunnen plaatsvinden op voorwaarde dat een ambtenaar bij het interview aanwezig zou zijn. De technische en inhoudelijke vragen zijn volledig beantwoord. De visie van de wethouders op de wijze van bezuinigingen is door deze werkwijze in mindere mate aan de orde gekomen. De inschatting van onderzoekers was dat een aanvullend interview geen nieuwe informatie zou opleveren ten aanzien van visie. De vragenlijsten voor de wethouders zijn opgenomen in de bijlagen 4, 5 en 6.

Hoofdstuk 2

Bezuinigingen in Huizen

2.1 Drie bezuinigingsrondes in de periode 2011-2015

In de gemeente Huizen hebben drie bezuinigingsrondes plaatsgevonden in de periode 2011-2015. In dit hoofdstuk beschrijven we wat de taakstelling is geweest bij iedere ronde, wat er uiteindelijk is gerealiseerd in financiële zin en welke bezuinigingen voor dit onderzoek zijn geselecteerd.

Eerste bezuinigingsronde

Deze bezuinigingsronde betreft een taakstellende bezuiniging van € 1,4 miljoen. Bij de begroting 2011 zijn de bezuinigingen van € 1,4 miljoen vastgesteld. In het collegeprogramma 2010-2014 zijn de bezuinigingen nader gespecificeerd.

Tweede bezuinigingsronde

In de begroting van 2012 zijn opnieuw bezuinigingen voorgesteld tot een bedrag van € 1,3 miljoen. Daardoor komen de totale bezuinigingen in 2015 uit op € 2,7 miljoen. De bezuinigingen zijn allemaal langs de meetlat van het zogenaamde 'sociaal bezuinigen' gelegd. Dat betekent dat mensen die behoefte hebben aan individuele ondersteuning, deze ook moeten blijven krijgen en dat belangrijke voorzieningen voor inwoners in stand moeten blijven. In de begroting van 2012 zijn deze bezuinigingen nader gespecificeerd.

Derde bezuinigingsronde

Uit de begroting van 2014 blijkt dat er extra bezuinigingen nodig zijn vanaf het jaar 2015. Daarbij is een inschatting gemaakt van een structurele bezuiniging van € 1 miljoen per jaar. Het resterende tekort wordt gedekt uit de egaliseringsreserve. Ten tijde van de begroting 2015 bleek de bezuiniging van € 1 miljoen per jaar niet genoeg te zijn. De extra wensen uit het collegeprogramma 2014-2018 hebben die bezuinigingstaakstelling verzaamd naar een bedrag van ruim € 1,2 miljoen. Ook bleek dat er opnieuw een verslechtering van het meerjarenperspectief was opgetreden, van gemiddeld € 800.000 per jaar. Daarop anticipeerde het college door taakstellende bezuinigingen door te voeren van ruim € 2 miljoen. Een deel van die bezuinigingstaakstelling is bij de begroting 2015 ingevuld. Het overige gedeelte moest nog worden vastgesteld in de voorjaarsnota.

2.2 De geselecteerde bezuinigingen

In overleg met de Rekenkamercommissie zijn de volgende bezuinigingen geselecteerd:

1. Individuele verstrekkingen Wmo	€ 300.000
2. Bezuinigingen Wegen en Groen	€ 200.000
3. Peuterspeelzalen	€ 200.000
4. Maatschappelijk werk (ondersteuning GGZ-doelgroep)	€ 162.500

De geselecteerde bezuinigingen zijn allemaal onderdeel van de eerste bezuinigingsronde van 2011.

Uit het jaarstuk 2012 blijkt dat de bezuinigingen uit deze eerste ronde betrekking hadden op de volgende beleidsterreinen:

1. Welzijnswerk	€ 500.000
2. Wegen en Groen	€ 200.000
3. Herijking subsidies	€ 200.000
4. Bezuiniging binnen het ambtelijke apparaat	€ 300.000
5. Halvering structureel nieuw beleid	€ 200.000

Op het eerste gezicht waren de geselecteerde bezuinigingen niet direct te koppelen aan de bezuinigingen op de beleidsterreinen die worden genoemd in het jaarstuk 2012. Echter, uit nader onderzoek blijkt dat de geselecteerde bezuinigingen onderdeel zijn van de bezuinigingen op de vijf hierboven beschreven beleidsterreinen uit deze eerste bezuinigingsronde.

In het document 'voorstel bezuinigingen begroting 2011' is een overzicht opgenomen van de geselecteerde bezuinigingen die in de periode 2011-2015 moesten worden gerealiseerd. Dit voorstel was bijgevoegd bij het raadsbesluit over de programmabegroting 2011 en de meerjarenraming 2012 tot en met 2014. De betreffende raadsvergadering heeft plaatsgevonden op 4 november 2010.

Uit het voorstel blijkt dat de bezuinigingen op 'Individuele verstrekkingen Wmo' en 'Peuterspeelzalen' onderdeel zijn van de bezuiniging op het beleidsterrein Welzijnswerk. De bezuiniging op 'Wegen en Groen' is één-op-één te relateren aan het beleidsterrein Wegen en Groen. Verder blijkt dat de bezuiniging op 'Maatschappelijk werk' onderdeel is van het beleidsterrein herijking subsidies. De bezuinigingen en de beleidsterreinen waaraan ze gekoppeld zijn, zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 1 Bezuinigingen gekoppeld aan beleidsterrein

Bezuiniging	Beleidsterrein
1. Individuele verstrekkingen Wmo	Welzijnswerk
2. Bezuinigingen Wegen en Groen	Wegen en Groen
3. Peuterspeelzalen	Welzijnswerk
4. Maatschappelijk werk	Herijking subsidies

In tabel 2 is het totale voorgestelde te bezuinigen bedrag per beleidsterrein weergegeven. De bezuinigingen die zijn geselecteerd voor dit onderzoek zijn allemaal onderdeel van de totalen per beleidsterrein in tabel 2. Uit de besluitvorming over de ingediende amendementen en moties op de raadsvergadering op 4 november 2010 blijkt dat de bezuinigingen voor dit onderzoek, zoals opgenomen in het bezuinigingsvoorstel, niet zijn gewijzigd. Dat betekent dat de onderzochte bezuinigingen vanaf begrotingsjaar 2011 moeten zijn verwerkt in de begroting.

Het financieel verloop van de geselecteerde bezuinigingen wordt per bezuiniging verder uitgewerkt in de volgende hoofdstukken.

Tabel 2 Overzicht verwerking bezuinigingen in de begroting

categorie	voorstel bezuinigingen				richtinggevende taakstelling	2014 nog te realiseren
	2011	2012	2013	2014		
ambtelijk apparaat	291.164	328.772	332.823	334.419	300.000	-34.419
groen en wegen	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	0
herijking subsidies	56.400	176.600	186.400	190.900	200.000	9.100
nieuw beleid	-	50.000	100.000	150.000	200.000	50.000
welzijn	300.000	300.000	360.000	510.000	500.000	-10.000
Eindtotaal	847.564	1.055.372	1.179.223	1.385.319	1.400.000	14.681

Bron: voorstel bezuinigingen begroting 2011

Uit 'voorstel bezuinigingen begroting 2011' blijkt dat slechts een klein gedeelte van de bezuinigingen (€ 61.664 in 2011 en € 116.511 in de jaren 2012 t/m 2014) is verwerkt in de begroting van 2011. Het restant van de bezuinigingen voor 2011 (€ 847.564 – € 61.664 = € 785.900) is ten laste gebracht van het begrotingsresultaat. Het restant voor de jaren daarna moest nog in detail worden verwerkt in de meerjarenraming en is op dat moment opgenomen in een stelpost. Dat wil zeggen dat het bedrag al wel is gereserveerd, maar dat de bestemming nog niet vast stond. Dit is gedaan, omdat ten tijde van het schrijven van het stuk door de raad nog niet was ingestemd met de voorgestelde bezuinigingen.

Uit de decemberactualisering van de begroting 2011 blijkt dat de gemeente Huizen op drie momenten rapporteert, namelijk bij de voorjaarsnota (juni/juli), de begroting (oktober/november) en de decemberactualisering. Het eerste moment dat de raad weer op de hoogte werd gesteld van de bezuinigingen in 2011 was bij de voorjaarsnota in juni/juli 2011. De bezuinigingen zijn in het voorjaar van 2011 begrotingstechnisch verwerkt. De stelpost is toen leeg geboekt en de bedragen van de bezuinigingen zijn in mindering gebracht op de betreffende budgetten.

Aan het raadsvoorstel van de programmabegroting 2012 en de meerjarenraming 2013 tot 2015 is een bezuinigingsdocument toegevoegd. Doel van dit document was om nieuwe bezuinigingsvoorstellen te doen (tweede bezuinigingsronde) en een toelichting te geven op de voortgang van een aantal bezuinigingsvoorstellen uit de eerste bezuinigingsronde (hieronder vallen ook de voor dit onderzoek geselecteerde bezuinigingen). De betreffende raadsvergadering heeft plaatsgevonden op 3 november 2011. Met het raadsvoorstel is conform voorstel ingestemd. In de jaren daarna is er geen bezuinigingsdocument over de onderzochte bezuinigingen meer verschenen.

Hoofdstuk 3

Individuele verstrekkingen Wmo

3.1 Inleiding

Eerst is het relevant om toe te lichten wat onder een individuele verstrekking wordt verstaan. Deze bezuiniging gaat over de jaren 2011 t/m 2015. Dit was voor de drie decentralisaties, dus de oude Wmo was nog van toepassing.

In de verordening Wmo van de gemeente Huizen, die stamt uit 2013, wordt een individuele voorziening als volgt omschreven: *Een voorziening die door het college ten behoeve van één persoon op basis van artikel 4 Wmo wordt verstrekt.*

Gelet op artikel 4 van de Wmo gaat het om de volgende personen:

1. Mantelzorgers
2. Personen met een beperking of een chronisch psychisch probleem
3. Personen met een psychosociaal probleem

De gemeente moet voorzieningen beschikbaar stellen op het gebied van maatschappelijke ondersteuning die de persoon in staat stellen:

1. een huishouden te voeren;
2. zich te verplaatsen in en om de woning;
3. zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel;
4. medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

In de verordening van de gemeente Huizen staat genoemd dat de compenserende maatregelen in natura, als financiële tegemoetkoming en als persoonsgebonden budget kunnen worden verstrekt.

Soorten voorzieningen die in de vorm van Zorg in natura (ZIN) worden geboden zijn bijvoorbeeld:

1. Hulp bij het huishouden
2. Woonvoorziening (traplift, wandbeugel in de douche)
3. Vervoersvoorziening voor lokale verplaatsing (scootmobiel of taxipasje)
4. Voorziening voor verplaatsen in en rond de woning (rolstoel of rollator)

3.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting

Van alle onderzochte bezuinigingen is in het financieel systeem nagegaan of ze begrotingstechnisch correct zijn verwerkt en zijn opgenomen in het financieel systeem op de betreffende jaarschijven. Als de bezuiniging in het systeem is ingevoerd, is de bezuiniging in de begroting verwerkt.

In tabel 3 is de financiële omvang van de bezuiniging, zoals opgenomen in het bezuinigingsdocument bij de begroting 2011, weergegeven.

Tabel 3 Omvang van de bezuiniging op Individuele verstrekkingen Wmo¹

Bezuiniging	2011	2012	2013	2014
Individuele verstrekkingen	300.000	300.000	300.000	300.000

In afbeelding 1 is de begrotingswijziging uit 2011 van de bezuiniging op Individuele verstrekkingen Wmo weergegeven. Het blijkt dat de bezuiniging is ingevoerd ten laste van het budget Wmo, huishoudelijke verzorging en dat de bezuiniging begrotingstechnisch correct is verwerkt.

Afbeelding 1 Begrotingswijziging bezuiniging op individuele verstrekkingen Wmo

begr. wijz. Nr	2011-002	omschr.:	Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014				Raad:	4-11-2010	
uitv. co	Omschrijving	kostenpl aats	kostenso ort	2011	2012	2013	2014	Bezui- nigings- voor-st	programma
1	WMO, huishoudelijke verzorging	6221010	442331	-300.000	-300.000	-300.000	-300.000	10	5

Afbeelding 2 Bewijs verwerking bezuiniging op individuele verstrekkingen Wmo

Overzicht integrale begroting

Datum: 29.08.2017 --- Tijd: 14:42:39 --- Gebruiker: HB372
 Bedrijfsnummer: ALG
 Boekjaar: 2011
 Versie: 1 - 499 / P
 Setnaam:
 Exklusief nulsaldi,
 Kostensoort: 442331
 Kostenplaats: 6221010

Jaar	Vrs	Omschrijving	Kostensoort	Omschrijving	Kostenplaats	Omschrijving	Order	Korte tekst	Totale jaarwaarde	BHE	PosNr
20...	P	gedrukte stukken	442331	Vergoeding WMO HHV	6221010	WMO huish.verz...			2.606.117,00	S...	1
20...	2	Bezuinigingsvoorstellen 20...	442331	Vergoeding WMO HHV	6221010	WMO huish.verz...			300.000,00-	INC	1
20...	40	Actualisering december 20...	442331	Vergoeding WMO HHV	6221010	WMO huish.verz...			73.883,00	INC	1

In de jaren daarna is het budget Wmo, huishoudelijke verzorging, nagenoeg niet meer gewijzigd. Uit afbeelding 2 blijkt dat het budget is verminderd met € 300.000 voor 2011 en de jaren daarna. Het budget is vanaf 2012 € 2.307.000 gebleven. Het verschil tussen 2011 en 2012 is te verklaren door een andere wijziging van het budget die los staat van de bezuiniging.

Tabel 4 Begrote financieel verloop van het budget Wmo, huishoudelijke verzorging

Budget	Begr.2011	Begr.2012	Begr.2013	Begr.2014	Begr.2015
Wmo, huishoudelijke verzorging	2.380.000	2.307.000	2.307.000	2.307.000	2.307.000

3.3 Realisatie van de bezuiniging

In deze paragraaf wordt er nagegaan of de bezuiniging ook is geëffectueerd.

In de jaarverslagen van de gemeente Huizen worden per programma de baten en lasten inzichtelijk gemaakt. Dit gebeurt door het begrotingsbedrag, het

¹ Bron: voorstel bezuinigingen begroting 2011

begrotingsbedrag na wijziging en het werkelijk gerealiseerde bedrag over het betreffende jaar te laten zien. De verschillen tussen de werkelijke baten en lasten en de begrote baten en lasten na wijziging moeten worden verklaard. Het BBV schrijft voor dat dit ten minste op programmaniveau gebeurt. De gemeente Huizen heeft in de jaarstukken 2011 t/m 2015 altijd gerapporteerd op programmaniveau en geeft aanvullend verklaringen van een aantal budgetten in het programma.

Van het **budget** Wmo, huishoudelijke verzorging, als onderdeel van programma 5, is het volgende gevonden in de jaarstukken:

2011: Een tekort van € 8.466. De reden wordt niet gegeven.

2012: Een totaal voordeel van € 66.018, veroorzaakt doordat Wmo-consulenten steeds meer zelf doen in het proces van 'van vraag naar ondersteuning'.

2013: Een voordeel van € 20.381, veroorzaakt doordat de maximale eigen bijdrage voor de huishoudelijke zorg is gestegen.

2014: Per saldo een voordeel van € 68.763 op Wmo huishoudelijke verzorging. Als verklaring wordt gegeven dat pgb-verstrekkingen in het laatste kwartaal van 2014 zijn achtergebleven ten opzichte van de eerdere kwartalen. Tevens is er sprake van een hogere eigen bijdrage.

2015: In 2015 vielen de lasten voor Wmo huishoudelijke verzorging € 572.543 lager uit dan begroot. Het beeld is echter vertekend, omdat er voor de jaren 2015 en 2016 nog een bedrag van € 625.641 moest worden betaald aan de regio voor behoud van huishoudelijke hulp vanuit werkgelegenheidsoogpunt. Tevens is er een tegenvaller geweest van € 417.415 voor de herindicering van huishoudelijke hulp. Verder zijn de lasten Wmo-rgb in dit budget begroot, maar geboekt onder Wmo-begeleiding.

Op **programmaniveau** is er in de jaren 2011-2015 elk jaar een voordelig saldo van minimaal € 200.000 te zien. Deze conclusie kan, met uitzondering van 2011, ook worden getrokken voor het budget Wmo, huishoudelijke verzorging. De bezuiniging is dus gerealiseerd. Echter, een bezuiniging wordt door de uitvoerders van beleid pas ervaren als een bezuiniging, als het beleid erop moet worden aangepast en er significant minder geld is voor de uitvoering van het beleid.

3.4 Maatschappelijke effecten

Geconstateerd is dat de bezuiniging op de individuele voorzieningen in feite geen bezuiniging was, omdat er jaarlijks sprake was van onderbesteding. Uit de interviews is ook gebleken dat het niet noodzakelijk was om vanwege deze specifieke bezuiniging het beleid te wijzigen. Wel zijn er in de jaren 2011 tot 2015 beleidswijzigingen doorgevoerd vanwege de bredere context van (de voorbereiding op) de transities binnen het sociaal domein. Het is dan ook niet mogelijk om maatschappelijke effecten direct aan deze bezuiniging te koppelen. Volledigheidshalve zijn bij dit onderzoek wel het cliëntperspectief, het aantal klachten en de bezwaarschriften in kaart gebracht.

Cliëntperspectief

De gemeente Huizen heeft ieder jaar een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd, zoals wettelijk verplicht was vanuit de Wmo (artikel 9). De onderzoeken geven een beeld van de tevredenheid en ervaring van burgers die bij de gemeente Wmo-ondersteuning hebben aangevraagd. De website waar de zogenaamde horizontale verantwoording in het kader van artikel 9 Wmo-resultaten werden aangeleverd, is niet meer beschikbaar.² De gemeente Huizen beschikt tevens niet meer over de rapportages over deze onderzoeken.

Tussen 2012 en 2014 heeft de gemeente Huizen aanvullend een kwalitatief onderzoek gehouden naar de klanttevredenheid. Ook dit rapport is niet meer te achterhalen. In dezelfde periode is de regio Gooi en Vechtstreek zich bezig gaan houden met klanttevredenheidsonderzoeken. Deze zogenaamde regionale Wmo-monitor was een aanvulling op het verplichte artikel 9 onderzoek. Vanaf 2015 heeft de monitor de plek van het artikel 9 onderzoek overgenomen.

De tevredenheid is dus niet ieder jaar met dezelfde vragen of indicatoren in kaart gebracht. Om die reden is het lastig om de uitkomsten van de diverse jaren met elkaar te vergelijken. Daarom beschrijven we hieronder per jaar beknopt de belangrijkste uitkomsten.

2011

In 2011 hebben Wmo-consulenten ieder kwartaal een belronde gedaan onder klanten van het Wmo-loket. In deze telefoongesprekken werden een aantal dingen uitgevraagd: de mate van regie die een klant heeft bij participatie, inzicht in mogelijke (eigen kracht) oplossingen, de mate waarin het sociale netwerk is aangehaakt en of gebruik werd gemaakt van voorliggende voorzieningen. Van de ondervraagden gaf 62% aan dat het vraaggestuurde gesprek tot een oplossing had geleid en iets meer dan de helft gaf aan zelf regie te hebben genomen door eigen kracht in te zetten. Het sociale netwerk werd destijds door een minderheid ingezet, meldt het onderzoek. Een tevredenheidscijfer voor Huizen wordt niet gegeven in het rapport, maar er wordt wel aangegeven dat het cijfer van de buurgemeenten Blaricum en Laren exemplarisch is voor Huizen, omdat de gemeente Huizen voor deze gemeenten de Wmo uitvoert.

Tabel 5 Rapportcijfers tevredenheidsonderzoek

Rapportcijfer	Blaricum	Laren
Aanvraagprocedure	7,5	7,7
Hulp bij het huishouden	7,5	7,7
Wmo-hulpmiddel	7,7	7,7

² De gegevens konden aangeleverd worden op: <http://www.artikel9wmo.nl>.

2012

Vanaf 2012 werd gestart met een regionale Wmo-monitor, die uitgaat van een doorlopende kwaliteitsmeting. Doel van deze monitor was om door het volgen van cliënten een beeld te schetsen van de ervaringen van cliënten met het proces rond de aanvraag voor ondersteuning. Het volgsysteem van de Wmo-monitor is als volgt vormgegeven:

1. Na het eerste gesprek met de consulent wordt de inwoner bevraagd over zijn tevredenheid hierover.
2. Wanneer er een aanvraag is ingediend, wordt de tevredenheid over de aanvraagprocedure gemeten.
3. Een half jaar nadat de compensatie is ingezet, wordt de inwoner bevraagd over de effectiviteit van de voorziening en zijn ervaringen daarmee.

Uit de monitor blijkt dat de inwoners in 2012 in grote mate tevreden zijn over het contact met de Wmo-consulent, de begeleiding van de consulent, de aanvraag en de termijn die hieraan vasthangt. Ook is de meerderheid tevreden over de ontvangen ondersteuning. Er is geen algemeen tevredenheidscijfer uitgevraagd. Er zijn vanuit de monitor vragen gesteld over het gesprek met de consulent, de aanvraagprocedure en zelfstandig wonen. Van de inwoners is:

- 90% (zeer) tevreden over het luisteren door de Wmo-consulent;
- 89% (zeer) tevreden over het bespreken van de vraag/het probleem door de consulent;
- 83% (zeer) tevreden over de begeleiding van de consulent bij de aanvraagprocedure.

2013

In 2013 is de Wmo-monitor op dezelfde manier vormgegeven als in 2012 en verder uitgebreid met vragen over de uiteindelijk ontvangen ondersteuning.

Van de inwoners is:

- 90% (zeer) tevreden over het luisteren door de Wmo-consulent;
- 91% (zeer) tevreden over het bespreken van de vraag/het probleem door de consulent;
- 88% (zeer) tevreden over de begeleiding van de consulent bij de aanvraagprocedure;
- 90% (zeer) tevreden met het uiteindelijke resultaat.

2014

Vanaf 2014 wordt er vanuit de monitor tweemaandelijks gerapporteerd. Het is moeilijk om de klanttevredenheid voor dit jaar in zijn geheel te duiden, omdat er geen samenvatting of conclusie is gemaakt over het hele jaar. In de rapportage van januari en februari is bijvoorbeeld 96% van de klanten (zeer) tevreden over het luisteren van de Wmo-consulent, maar in juli en augustus is de tevredenheid op datzelfde aspect 50%. Een verklaring voor dit grote verschil wordt niet gegeven, maar het zou goed kunnen dat er in die periode herindicaties hebben plaatsgevonden.

2015

In 2015 wordt de cliënttevredenheid (en klachten) binnen het Sociaal Domein door de regio Gooi en Vechtstreek door middel van een halfjaarlijkse monitor in kaart gebracht. De eerste rapportage verscheen in september 2015 en bestrijkt de periode april tot en met augustus. In deze rapportage zijn alleen de resultaten op het gebied van de Wmo beschreven. Het tweede rapport verscheen in maart 2016 en beschrijft de periode van april tot en met december 2015. In deze rapportage zijn de resultaten van Jeugd en Participatie samengenomen. De tevredenheid over de gesprekken, de ervaring met de consulent en het uiteindelijke resultaat zijn niet op ieder onderdeel uitgesplitst naar de Wmo. Daarnaast zijn de resultaten veelal weergegeven voor de regio in zijn geheel, of uitgesplitst naar subregio's waarbij Huizen onderdeel is van de HBEL-gemeenten.

De resultaten binnen de Wmo zijn uitgesplitst naar vier uitvoeringsgebieden: CHT (compensatie huishoudelijke taken), hulpmiddelen, begeleiding en beschermd wonen. Bij begeleiding en beschermd wonen zijn ook de resultaten van Jeugd meegenomen. De monitor biedt hierdoor weinig inzicht in de tevredenheid van Wmo-cliënten als doelgroep. Wel geeft 80,8% van de respondenten in Huizen, die zogenaamde CHT (compensatie huishoudelijke taken) ontvangen, aan dat hun huishouden dankzij de hulp weer op orde is.

Ook als het gaat om klachten over de Wmo zijn deze genoemd voor de regio HBEL en dus niet uitgesplitst naar gemeentenniveau.

De voorzitter van de Wmo-adviesraad heeft in het interview aangegeven dat als het gaat om tevredenheidsonderzoeken van de afgelopen jaren, de doelgroep die uiteindelijk geen individuele voorziening heeft gekregen, doorgaans niet betrokken wordt in de onderzoeken. De verantwoordelijk wethouder gaf aan dat voor de Wmo geldt dat de tevredenheid in de aanloop naar de decentralisaties in 2015 wat minder werd. En dat dit wellicht te maken had met de herindicaties op de huishoudelijke hulp, die toen werden uitgevoerd.

Bezwaarschriften

In 2015 is het aantal uitgebrachte adviezen met betrekking tot de Wmo aanzienlijk gestegen. Het ging hierbij in nagenoeg alle gevallen om een besluit tot herindicatie van de huishoudelijke hulp. Uit de interviews en de beantwoording van de vragen door de wethouder werd hiervoor als verklaring gegeven dat er in de aanloop naar de transitie herindicaties voor huishoudelijke hulp zijn uitgevoerd, waardoor sommige cliënten minder huishoudelijke hulp ontvingen dan voorheen. De Kamer heeft in deze gevallen geadviseerd om het bestreden besluit te herroepen. De bezwaarschriftencommissie beveelt hierbij een zorgvuldige motivering van besluiten aan met vermelding van de toepasselijke regelgeving en de af te wegen belangen die leiden tot een bepaald besluit.

Tabel 6 Aantal ingediende bezwaarschriften

Jaar	Sociale Zaken
2011	3
2012	7
2013	8
2014	8
2015	52

Klachten

Naast een overzicht van de ingediende bezwaarschriften hebben de onderzoekers ook een overzicht ontvangen van de ingediende klachten met betrekking tot de Wmo in de onderzoeksperiode. In het klachtenoverzicht van 2014 en 2015 is geen uitsplitsing meer gemaakt naar Wmo. Het aantal betreft hier klachten over de teams Maatschappelijke Ondersteuning, Participatie en Zorg.

Tabel 7 Aantal Wmo-gerelateerde klachten

Jaar	Wmo-gerelateerde klachten
2011	2
2012	2
2013	2
2014	5*
2015	17*

* Hiervan is niet te zeggen hoeveel Wmo-gerelateerd zijn.

Conclusie

Er is vanuit de gemeente Huizen geen monitoring geweest op de effecten van de bezuiniging uit 2011, omdat er in de jaren voorafgaand aan de bezuiniging sprake was van een structurele onderbesteding. Daarmee had deze bezuiniging in de praktijk niet tot gevolg dat er minder middelen werden ingezet voor Wmo-ondersteuning. Dit leidt tot de conclusie dat deze bezuiniging geen maatschappelijke effecten heeft gehad.

De gemeente Huizen monitort wel jaarlijks de tevredenheid onder Wmo-cliënten. Een vergelijking tussen de diverse jaren is lastig vanwege de verschillende indicatoren die bij de onderzoeken zijn gehanteerd. In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat de tevredenheid onder Wmo-cliënten in de aanloop naar de transities minder werd vanwege de herindicaties op de huishoudelijke hulp die toen werden uitgevoerd. Deze herindicaties veroorzaakten ook de stijging in het aantal bezwaarschriften in 2015. Het is echter de vraag of deze effecten te herleiden zijn op de bezuiniging op individuele Wmo-voorzieningen uit 2011, omdat er in de aanloop naar de transities binnen het sociaal domein vanuit een andere visie werd gewerkt. Er was een ontwikkeling van aanbodgericht naar vraaggestuurd werken.

Hoofdstuk 4

Wegen en Groen

4.1 Inleiding

Op Wegen en Groen moest conform het 'voorstel bezuinigingen begroting 2011' structureel € 200.000 worden bezuinigd. De keuze werd gemaakt om alleen op wegen te bezuinigen.

Uit de documentenstudie blijkt dat deze bezuiniging bestaat uit twee gedeelten:

- Er zou een bezuiniging van € 125.000 kunnen worden gerealiseerd door scherper aan te besteden door middel van meervoudige onderhandse aanbesteding. Er werd beschreven dat er in 2010 scherp is aanbesteed door veel concurrentie in de markt. De aannemers hadden in deze periode een ruime capaciteit en boden scherpe offertes aan. Dit werd destijds ook voor 2011 en 2012 verwacht.
- Naast het scherper aanbesteden moest er ook een bezuiniging worden gerealiseerd van € 75.000 in 2012 door herinrichtingen in combinatie met rioolvernieuwing te temporiseren.

De wegen van de gemeente Huizen worden elke vier jaar gecontroleerd door een onafhankelijk bureau. Daarbij is in 2012 een onderhoudsachterstand geconstateerd, doordat er structureel een te laag budget voor onderhoud door de raad werd vastgesteld. Op 1 november 2012 is het onderzoeksrapport besproken in de raad. Er is toen besloten om € 168.000 extra beschikbaar te stellen. Daarnaast is er € 652.000 vanuit de egalisatiereserve aangewezen om te gebruiken. In totaal is er dus incidenteel € 820.000 beschikbaar gesteld om de meest dringende achterstanden weg te werken. In 2016 is er opnieuw een politieke discussie geweest over de achterstand die tijdens de laatste inspectie was geconstateerd. Er is toen besloten om voortaan structureel meer geld beschikbaar te stellen.

4.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting

In tabel 8 is de financiële omvang van de bezuiniging, zoals opgenomen in het bezuinigingsdocument 2011, weergegeven.

Tabel 8 Omvang van de bezuiniging op Wegen en Groen³

Bezuiniging	2011	2012	2013	2014
Wegen en Groen	200.000	200.000	200.000	200.000

Ook van de bezuiniging op Wegen en Groen is nagegaan of de verwerking in de begroting correct heeft plaatsgevonden. Uit de begrotingswijziging blijkt dat de bezuiniging is verwerkt ten laste van het budget "Diverse investeringen infrastructuur".

³ Bron: voorstel bezuinigingen begroting 2011

Afbeelding 3 Begrotingswijziging bezuiniging op Wegen en Groen

begr. wijz. Nr	2011-002	omschr.:	Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014				Raad:	4-11-2010	
uitv. coi	Omschrijving	kostenpl aats	kostenso ort	2011	2012	2013	2014	Bezuinigings-voor-sf	programma
1	Diverse investeringen infrastructuur	2101090	433300	-200.000	-200.000	-200.000	-200.000	15	3

Tevens is nagegaan of de bezuiniging begrotingstechnisch is verwerkt in het financieel systeem. Dat blijkt uit afbeelding 4. Er kan worden geconcludeerd dat de bezuiniging begrotingstechnisch correct is verwerkt. In 2011 heeft er nog een wijziging plaatsgevonden in de begroting waarbij het budget in 2011 weer met € 200.000 omhoog is bijgesteld. De beschrijving die bij deze wijziging is aangegeven heeft betrekking op de meerjarenonderhoudsplanning in het voorjaar 2011. Uit nader onderzoek is gebleken dat het een mutatie in de onderhoudsplanning is geweest. Daarbij is het beschikbare budget ten laste van het resultaat voor infrastructuur niet gewijzigd.

Afbeelding 4 Bewijs verwerking bezuiniging op Wegen en Groen

Overzicht integrale begroting

Datum: 29.08.2017 --- Tijd: 14:56:28 --- Gebruiker: HB372
 Bedrijfsnummer: ALG
 Boekjaar: 2011
 Versie: 1 - 499 / P
 Setnaam:
 Exclusief nulsaldo.
 Kostensoort: 433300
 Kostenplaats: 2101090

Jaar	Vrs	Omschrijving	Kostensoort	Omschrijving	Kostenplaats	Omschrijving	Order	Korte tekst	Totale jaarwaarde	BHE	PostNr
20...	2	Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014	433300	Urbesteding invest.	2101090	Inv. infrastructuur			200.000,00-	S...	1
20...	26	Meerjarenonderhoudsplanning VJ2011	433300	Urbesteding invest.	2101090	Inv. infrastructuur			200.000,00	S...	1

In tabel 9 is het begrote financieel verloop van het budget investeringen infrastructuur weergegeven. In 2011 en 2012 bedroeg dit budget € 0. In 2013 en de jaren erna neemt het budget aanzienlijk toe. Uit nader onderzoek is gebleken dat er een aantal kleinere budgetten zijn samengevoegd en/of gewijzigd, waardoor het budget weer in gebruik is genomen.

Tabel 9 Begrote financieel verloop van het budget investeringen infrastructuur

Budget	Begr.2011	Begr.2012	Begr.2013	Begr.2014	Begr.2015
Investeringen infrastructuur	0	0	939.000	764.000	764.000

4.3 Realisatie van de bezuiniging

In deze paragraaf wordt nagegaan of de bezuiniging ook is geëffectueerd. Voor het budget investeringen infrastructuur, als onderdeel van programma 3, is nagegaan in de jaarstukken 2011 t/m 2015 wat er is geschreven over het verschil tussen begrote en werkelijke baten en lasten.

2011: Er is geen verklaring gegeven. Dit is in lijn der verwachting, aangezien het begrote budget in de jaren 2011 en 2012 op 0 stond.

2012: Er is geen verklaring gegeven. Dit is in lijn der verwachting, aangezien het begrote budget in de jaren 2011 en 2012 op 0 stond.

2013: Over infrastructuur wordt geschreven dat er een voordelig saldo is van € 45.294 vanwege een lagere doorbelasting van apparaatskosten en stortkosten straatreiniging.

2014: Er wordt niet specifiek over infrastructuur geschreven.

2015: Er wordt een voordelig saldo genoemd van € 322.133 voor infrastructuur. Het voordeel is ontstaan door lagere lasten op diverse onderhoudsposten.

Het andere gedeelte van de bezuiniging zou worden gerealiseerd door het tempo van herinrichtingen in combinatie met rioolvernieuwing te verlagen (€ 75.000). Uit de interviews en de documentenstudie is gebleken dat dit ook is gebeurd.

Op basis van de informatie uit de jaarrekeningen valt het **budget** investeringen infrastructuur nagenoeg niet te monitoren. Voor het algehele beeld is er ook gekeken naar het saldo in **programma 3**, waar het budget onder valt. In de jaren 2011 en 2012 valt te zien dat het werkelijke saldo (baten – lasten) significant hoger uitvalt dan in eerste instantie was begroot. In de jaarrekening van 2011 wordt verder aangegeven dat er een tekort was in programma 3 door een overschrijding van diverse budgetten infrastructuur van in totaal € 124.000.

In 2013 is € 820.000 beschikbaar gesteld om achterstallig onderhoud te doen aan de infrastructuur. Dit roept de vraag op of de bezuiniging daadwerkelijk gerealiseerd is. De wethouder heeft in zijn reactie aangegeven dat er technisch gezien geen relatie ligt met de bezuiniging uit 2011, omdat de geplande onderhoudswerkzaamheden ondanks de bezuiniging zijn uitgevoerd. De kwaliteit van de openbare ruimte is daarmee volgens de wethouder niet door de bezuiniging beïnvloed.

Geconcludeerd kan worden dat het op **budgetniveau** niet mogelijk is om te concluderen of de bezuiniging gerealiseerd is. Op **programmaniveau** heeft er vanaf 2012 geen financiële monitoring op de bezuinigingen plaatsgevonden. Ook in de meerjarenonderhoudsplanningen is er vanaf 2012 niet meer geschreven over de bezuiniging. Daarnaast was er op programmaniveau, zoals hierboven beschreven, in 2013 een extra investering van € 820.000 nodig. Daarmee is het de vraag of geconcludeerd kan worden of de bezuiniging daadwerkelijk is gerealiseerd, hoewel er technisch geen directe relatie is met de bezuiniging uit 2011.

4.4 Maatschappelijke effecten

In een notitie van 29 maart 2011 werd aangegeven dat er voor 2011 en 2012 werd verwacht dat er scherp kon worden aanbesteed door veel concurrentie en ruime capaciteit bij aannemers. Het merendeel van de infrastructurele projecten, zoals wegconstructies en rioolvervangingen, werden in concurrentie van vijf aannemers aanbesteed; waar voorheen minder bedrijven werden uitgenodigd. De toegenomen concurrentie leidde tot lagere inschrijfsommen, ten opzichte van de begrote inschrijfsommen.

Als keerzijde van de scherpe inschrijvingen wordt genoemd dat er intensief toezicht moest worden gehouden. Dit bleek ook in de praktijk het geval te zijn, zo blijkt uit de

beantwoording van de vragen door de wethouder. Dit heeft overigens niet geleid tot extra kosten, melden zowel de wethouder als het hoofd openbare werken, omdat alle werkzaamheden binnen de bestaande formatie zijn uitgevoerd.

De maatschappelijke effecten van de bezuiniging op Wegen en Groen zijn niet gemonitord, maar de gemeente Huizen laat elke vier jaar alle wegen inspecteren door een onafhankelijk bureau. Bij de jaarrekening 2013 werd zoals eerder aangegeven geconstateerd dat de gemiddelde kwaliteit van de wegen ten opzichte van 2007 achteruit is gegaan. Op basis van dit onderzoeksrapport is er destijds door de raad eenmalig een bedrag van € 820.000 beschikbaar gesteld voor extra groot onderhoud.

Uit de meerjarenonderhoudsplanung van 2015 blijkt dat inspectie van de wegen in augustus van dat jaar de volgende resultaten opleverde:

- Ten opzichte van 2011 is de kwaliteit van de wegen verbeterd.
- De kwaliteit van de asfaltwegen is het meest gestegen.
- De kwaliteit van elementverharding is onveranderd (klinkers en stoepen).
- Er is nog steeds een groot aantal wegen met onvoldoende kwaliteit, vooral asfaltwegen.

In 2017 is er wederom een discussie geweest over de achterstand die tijdens de laatste inspectie geconstateerd werd. Hierop is besloten om voortaan structureel meer geld voor onderhoud beschikbaar te stellen.

De bezuiniging van € 75.000 uit 2012, waarbij herinrichtingen in combinatie met rioolvernieuwing werden getemporeerd, was, zo blijkt uit de interviews en de beantwoording van de vragen door de wethouder, mogelijk omdat de kwaliteit van de weg niet zodanig slecht was dat direct moest worden ingegrepen. Het later aanpakken van het riool heeft volgens respondenten niet tot klachten geleid.

Er is in de gemeente Huizen een MOR-systeem (Meldingen Openbare Ruimte). Uit de burgerjaarverslagen van 2011 tot en met 2013 valt op te maken dat het aantal meldingen openbare ruimte van 4.500 naar 5.300 is gestegen.⁴ Deze stijging is waarschijnlijk ontstaan door de 'reclame' die de gemeente heeft gemaakt op de eigen website, in de krant en met borden langs de weg voor het doen van meldingen. De meldingen zijn inhoudelijk niet gerelateerd aan de bezuiniging uit 2011.

Veel voorkomende meldingen zijn:

- Defecte straatverlichting.
- Verzoeken om bomen te snoeien, te vervangen of weg te halen.
- Scheefliggende stoeptegels, vaak veroorzaakt door boomwortels.
- Overige categorieën waar veel meldingen over binnenkwamen zijn: afval- en prullenbakken, putten, paaltjes, straatvegen en verkeersborden.

---

⁴ De jaarverslagen van 2014 en 2015 zijn niet voor handen.

Zowel in 2011, 2012 en 2013 zijn er 200 meldingen gedaan voor verstopte putten, maar deze zijn niet direct te relateren aan de temporisering van herinrichtingen in combinatie met rioolvernieuwing.

Conclusie

De effecten van deze bezuiniging zijn niet door de gemeente Huizen gemonitord. Door het scherper aanbesteden moest er meer tijd worden besteed aan voorbereiding en toezicht. Dit heeft niet tot extra kosten geleid, omdat het binnen de bestaande formatie is opgelost. Het onderhoud van wegen vraagt extra investeringen. Dit kan echter niet direct aan de bezuiniging uit 2011 gerelateerd worden, omdat deze situatie al eerder speelde. De temporisering van herinrichtingen en rioolvernieuwing heeft geen problemen opgeleverd. De stijging van meldingen is niet gerelateerd aan de bezuinigingen uit 2011. Deze bezuinigingen hebben niet geleid tot negatieve maatschappelijke effecten.

Hoofdstuk 5

Peuterspeelzalen

5.1 Inleiding

In het document 'voorstel bezuinigingen 2011' wordt deze bezuiniging toegelicht. In 2010 waren er negen peuterspeelzalen met in totaal twaalf groepen. Per dagdeel bezochten gemiddeld vijftien kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar de peuterspeelzaal. Vijf van deze vijftien kinderen behoorden tot de doelgroep voor- en vroegschoolse educatie (VVE).

In 2010 ontving de gemeente rijksmiddelen voor de uitvoering van de VVE. Deze middelen werden gebruikt voor de subsidiëring van Versa Welzijn, die verantwoordelijk was voor het peuterspeelzalenwerk in Huizen.

In 2010 ontving Versa Welzijn de volgende subsidie ter uitvoering van het peuterspeelzalenwerk:

- € 244.478 voor de VVE-plaatsen.
- € 272.480 voor het reguliere peuterspeelzalenwerk.

Het bezuinigingsvoorstel is om het reguliere peuterspeelzalenwerk af te bouwen en per 1 januari 2014 te beëindigen. Aangegeven werd dat er nadere voorstellen zouden komen hoe de uitvoering van de VVE in Huizen in de toekomst vormgegeven zou worden. Een mogelijkheid die in het document werd genoemd is de uitvoering van VVE door de kinderopvang.

De volgende redenen zijn genoemd voor de bezuiniging op peuterspeelzalen.

- De uitvoering van peuterspeelzaalwerk is geen wettelijke taak. Het aanbieden van VVE aan kinderen met een potentiële achterstand in (taal)ontwikkeling is wel een wettelijke taak.
- Het peuterspeelzaalwerk is in principe voor alle 2- tot 4-jarigen toegankelijk. De prioriteit en wettelijke taak liggen bij de kinderen met een potentiële achterstand in (taal)ontwikkeling. Het peuterspeelzaalwerk is te beschouwen als een generieke activiteit, waarbinnen de gemeente Huizen doelstellingen voor een specifieke doelgroep wil bereiken. Uitgangspunt is om middelen zoveel mogelijk specifiek en op maat in te zetten.
- Ouders die beiden werken, kunnen hun kinderen onderbrengen bij de kinderopvang.
- Van ouders die niet werken of waarvan één van beiden niet werkt en waarvan kinderen geen potentiële achterstand in hun ontwikkeling hebben, mag verwacht worden dat zij zelf het ontmoeten en spelen van hun kinderen organiseren.

Tot slot wordt in de notitie aandacht besteed aan frictiekosten en flankerend beleid. Er is sprake van frictiekosten, omdat de peuterspeelzalen grotendeels binnen de wijkcentra van Versa zijn gesitueerd. De huisvestingslasten van deze ruimten bedroegen voor Versa circa € 70.000. In 2011 was nog onbekend of voor deze ruimten een kostendekkende invulling mogelijk was. Daarom werd nog niet het totale PSZ-budget als bezuiniging opgevoerd. Daarnaast werd rekening gehouden met een overgangsperiode van twee jaar voor de opbouw van een andere uitvoering

van VVE (inschatting € 25.000 in 2012 en € 50.000 in 2013). Flankerend beleid werd noodzakelijk geacht voor extra benodigde inspanningen voor signalering, bereik en toeleiding van de VVE-doelgroep. Hierbij werd als uitgangspunt 25% van de te realiseren bezuiniging gehanteerd, dus: € 50.000 per jaar.

In de toelichting op de bezuiniging van peuterspeelzaalwerk (onderdeel van het bezuinigingsvoorstel 2012) wordt een nadere uitwerking gegeven van de stappen die in 2010 en 2011 zijn gezet om de bezuiniging te realiseren. Er hebben afzonderlijk gesprekken plaatsgevonden met Versa Welzijn en de Stichting Kinderopvang Huizen over de realisatie van de bezuiniging en de uitvoering van de voorschoolse educatie.

Naar aanleiding van deze gesprekken hebben deze partijen samen een plan uitgewerkt voor de uitvoering van de peuteropvang en de voorschoolse educatie. Dit plan is ook toegevoegd aan het bezuinigingsvoorstel. Het plan hield in dat er in de gemeente Huizen peuterarrangementen zouden komen voor gezamenlijke peutergroepen. Deze peuterarrangementen bestaan uit een combinatie van plekken uit de kinderopvang (8), VVE-plekken (8) en reguliere peuterspeelzaalplekken (2). Het peuterspeelzaalwerk van Versa zou worden afgebouwd en overgaan in deze peutergroepen. Voor kinderen uit de VVE-doelgroep en voor kinderen uit minder draagkrachtige gezinnen zouden de arrangementen worden gesubsidieerd. Eind 2014 moest het plan zijn uitgevoerd en de bezuiniging zijn gerealiseerd.

In het jaarstuk 2012 wordt een beschrijving gegeven over de stand van zaken met betrekking tot de peuterspeelzalen. Hieruit blijkt dat in 2012 de eerste bezuiniging van € 50.000 is gerealiseerd. Verder blijkt dat er zes plekken komen waar peuterarrangementen worden gerealiseerd en dat het reguliere peuterspeelzalenwerk wordt afgebouwd. De eerste drie plekken waren inmiddels gerealiseerd.

5.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting

In tabel 10 is de financiële omvang van de bezuiniging weergegeven.

Tabel 10 Omvang van de bezuiniging op peuterspeelzalen⁵

Bezuiniging	2011	2012	2013	2014
Bezuiniging subsidie Versa	0	50.000	100.000	200.000
Flankerend beleid	0	- 25.000	- 50.000	- 50.000
Fricatiekosten	0	- 25.000	- 50.000	0
Netto bezuiniging	0	0	0	150.000

Van de bezuiniging op peuterspeelzalen is nagegaan in het financieel systeem of de verwerking correct heeft plaatsgevonden. Uit de begrotingswijziging blijkt dat de

⁵ Bron: voorstel bezuinigingen begroting 2011.

bezuiniging is verwerkt ten laste van het budget subsidie peuterspeelzalen. Het flankerend beleid en de frictiekosten zijn op een apart budget verantwoord.

Afbeelding 5 Begrotingswijziging bezuiniging op peuterspeelzalen

begr. wijz. Nr		omschr.:						Raad:	
2011-002		Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014						4-11-2010	
uitv. coi	Omschrijving	kostenpl aats	kostenso ort	2011	2012	2013	2014	Bezuinigings-voor-sf	programma
1	Peuterspeelzalen	6502000	442110		-50.000	-100.000	-200.000	20	5
1	Flankerend beleid VVE	4801054	442420		25.000	50.000	50.000	20	4
1	VVE frictiekosten	4801054	400000		25.000	50.000	0	20	4

Ook is nagegaan of de bezuiniging is verwerkt in het financieel systeem. In afbeelding 6 is de bezuiniging van € 50.000 weergegeven op het budget van de peuterspeelzalen in 2012. Ook de andere jaren en bedragen zijn gecheckt en kwamen overeen met de begrotingswijziging. Er kan worden geconcludeerd dat de bezuiniging begrotingstechnisch correct is verwerkt.

Afbeelding 6 Bewijs verwerking bezuiniging op peuterspeelzalen (2012)

Overzicht integrale begroting

Datum: 29.08.2017 --- Tijd: 14:59:04 --- Gebruiker: HB372
 Bedrijfsnummer: ALG
 Boekjaar: 2011
 Versie: 510
 Setnaam:
 Exclusief nulsaldi,
 Kostensoort: 442110
 Kostenplaats: 6502000

Jaar	Vrs	Omschrijving	Kostensoort	Omschrijving	Kostenplaats	Omschrijving	Order	Korte tekst	Totale jaarwaarde	BHE	PostNr
20	510	gedrukte stukken	442110	Bjdr. kinderopvang	6502000	Subs peuterspz ...			281.010,00	*	1
20	510	Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014	442110	Bjdr. kinderopvang	6502000	Subs peuterspz ...			50.000,00-	*	2

In tabel 11 is het begrote financieel verloop van het budget subsidie peuterspeelzalen weergegeven. De verlaging van het budget komt in de periode 2011-2014 niet precies overeen met de bezuiniging € 200.000, maar dit wordt veroorzaakt door een andere wijziging van dit budget in het jaar 2012.

Tabel 11 Begrote financieel verloop van het budget subsidie peuterspeelzalen

Budget	Begr.2011	Begr.2012	Begr.2013	Begr.2014	Begr.2015
Subsidie peuterspeelzalen	278.010	231.010	181.010	81.010	81.010

In tabel 12 is het begrote financieel verloop van het budget Flankerend beleid VVE weergegeven. In dit budget zijn de frictiekosten en de kosten voor het flankerend beleid verwerkt. Zoals te zien is, sluit het budget aan bij het totaal van de wijzigingen uit afbeelding 5 van het flankerend beleid VVE en de VVE frictiekosten.

Tabel 12 Begrote financieel verloop van het budget flankerend beleid VVE

Budget	Begr.2011	Begr.2012	Begr.2013	Begr.2014	Begr.2015
Flankerend beleid VVE	0	50.000	100.000	50.000	50.000

5.3 Realisatie van de bezuiniging

Voor het budget subsidie peuterspeelzalen, als onderdeel van programma 5, is nagegaan in de jaarstukken 2012 t/m 2015 of er is gerapporteerd over het verschil tussen begrote en werkelijke baten en lasten.

2012: Er is niet gerapporteerd over peuterspeelzalen.

2013: Er is niet gerapporteerd over peuterspeelzalen.

2014: Er is een positief saldo van € 5.643 geconstateerd, omdat de stelpost voor incidentele initiatieven peuterspeelzaalwerk niet is aangewend.

2015: Er is niet gerapporteerd over peuterspeelzalen.

De gemeente Huizen heeft in de jaarstukken een overzicht opgenomen van inkomensoverdrachten. Aangezien de bezuiniging op peuterspeelzalen een subsidie betreft, is via de jaarstukken de subsidie aan Versa weergegeven. In onderstaande tabel is de bijdrage aan Versa opgenomen. Hierin is te zien dat de subsidie daadwerkelijk met ruim € 200.000 is afgebouwd.

Tabel 13 Financieel verloop van de bijdrage aan Versa⁶

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
Budgetsubsidie peuterspeelzaalwerk Versa	278.010	226.010	226.010	174.527	174.527
	Begroting 2014	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	
	80.170	74.527	74.527	74.527	

De frictiekosten en het flankerend beleid zijn aan een budget in programma 4 toegevoegd. Ook hiervoor is nagegaan in de jaarstukken 2012 t/m 2015 wat er is geschreven over het verschil tussen begrote en werkelijke baten en lasten.

2012: Er is niet gerapporteerd over frictiekosten en flankerend beleid in relatie tot peuterspeelzalen.

2013: Er is een incidentele extra last van € 78.955 voor budget VVE flankerend beleid geconstateerd.

2014: Er is niet gerapporteerd over frictiekosten en flankerend beleid in relatie tot peuterspeelzalen.

2015: Er is een incidentele extra last van € 19.650 geconstateerd voor een subsidie voor de aanpak van de wachtlijstproblematiek VVE.

Geconcludeerd kan worden dat de bezuiniging gedeeltelijk gerealiseerd is. Voor de jaren 2013 en 2015 geldt dat de bezuiniging gedeeltelijk gerealiseerd is, omdat in die jaren incidenteel extra geld nodig was voor frictiekosten en flankerend beleid. De afbouw van de subsidie aan Versa is goed inzichtelijk en uit de jaarstukken te halen. Dit komt vooral doordat de hoogte van het budget vrijwel gelijk is aan de hoogte van

⁶ De tabel is opgesteld aan de hand van het overzicht van de inkomensoverdrachten uit de jaarstukken 2011-2015.

de subsidie. De frictiekosten en de kosten voor het flankerend beleid zijn niet volledig te herleiden uit de jaarstukken. Er is alleen geconstateerd dat er een overschrijding van het budget heeft plaatsgevonden in de jaren 2013 en 2015, maar de jaarlijkse frictiekosten en de kosten voor flankerend beleid zijn niet te traceren.

5.4 Maatschappelijke effecten

In het raadsvoorstel voor bezuinigingen in 2011 worden de volgende mogelijke maatschappelijke effecten genoemd:

- De peuterspeelzalen zijn een laagdrempelige voorziening voor ouders met kinderen die behoren tot de VVE-doelgroep. Bij beëindiging van het peuterspeelzaalwerk vraagt het op peil houden van het bereik van kinderen uit de VVE-doelgroep om extra inspanningen en een zorgvuldige overgang naar een andere vorm van uitvoering van de vroegschoolse educatie.
- De peuterspeelzalen zijn een schakel in de signalering van mogelijke problemen rond opvoeding en ontwikkeling. De gemeente Huizen geeft in de notitie aan dat verwacht wordt dat deze functie binnen de huidige netwerken rond jeugd wordt opgevangen.
- Groei wachtlijsten kinderopvang.

Bij de behandeling van de programmabegroting 2014 zijn er drie raadsvragen gesteld over de maatschappelijke effecten van deze bezuiniging te weten:

- Hoeveel kinderen komen direct op de basisschool zonder ervaring in een speelzaal en hebben daardoor meteen al een achterstand?
- Hoeveel peutergroepen zijn beëindigd?
- Hoeveel banen zijn als gevolg van de bezuiniging verloren gegaan?

Hierop werd als volgt geantwoord. Er zijn nog 125 gesubsidieerde peuterspeelzaalplekken (145 minder dan bij de aanvang van de bezuinigingen). Daarvan zijn er 52 beschikbaar voor VVE-kinderen en nog ongeveer 75 voor gesubsidieerde reguliere peuterspeelzaalplekken. Daarnaast zijn er in de inmiddels omgevormde groepen naar peuterarrangementen 50 plekken voor reguliere kinderopvang.

Van de 2- en 3-jarigen in Huizen (ongeveer 850) die op dit moment niet deelnemen aan het peuterspeelzaalwerk of een peuterarrangement (80%) is niet bekend met welk niveau zij het basisonderwijs instromen.

Er waren ten tijde van de beantwoording van de raadsvragen twee van de negen peuterspeelzalen beëindigd. Drie locaties waren omgezet in zalen voor peuterarrangementen. Per 2014 zou nog één peuterspeelzaal sluiten. Medio 2014 zouden de resterende zes speelzalen zijn omgezet in speelzalen voor peuterarrangementen. In deze peuterarrangementen zouden er nog 80 gesubsidieerde kindplaatsen zijn, waarvan ongeveer 50 voor VVE-kinderen en 30 plekken voor kostwinnergezinnen. Daarnaast zouden er in de peuterarrangementen 100 plaatsen zijn voor kinderen uit de kinderopvang.

Ook werd geantwoord dat de bezuiniging vooralsnog gerealiseerd was zonder gedwongen ontslagen. De contracten van zeven tijdelijke medewerkers werden niet verlengd. Dit betekende een vermindering van 2,47 fte.

Als positief maatschappelijk effect van deze bezuiniging werd in de interviews genoemd dat er nieuwe samenwerkingen zijn ontstaan en dat er vanuit deze samenwerking het nieuwe initiatief van de peuterarrangementen is ontstaan. Op deze manier is het mogelijk gebleven om in groepen een combinatie te maken van kinderen met een VVE-plek die een (taal)achterstand hebben, met kinderen die geen taalachterstand hebben.

De afbouw van het reguliere peuterspeelzaalwerk heeft er wel toe geleid dat er in de afgelopen jaren vaker een beroep werd gedaan op een VVE-plek. In de interviews werd hiervoor als mogelijke verklaring gegeven dat er in het verleden op de reguliere peuterzaalplekken kinderen zaten met een andere problematiek dan een (taal)achterstand. Deze kinderen doen nu een beroep op VVE-plekken. Hierdoor ontstonden er achterstanden. De gemeente heeft daarom geïnvesteerd in extra VVE-plekken. In 2015 waren er in totaal 58 gesubsidieerde kindplaatsen. In 2011 waren dit er 60. Voor de reguliere peuterspeelzaalplekken ontstonden er geen wachtlijsten. In het interview met de vertegenwoordiger van Versa werd echter aangegeven dat dit niet betekent dat er geen behoefte is aan plekken voor kinderen uit kostwinnergezinnen. Ouders gaven hun kinderen niet meer op voor deze plekken, omdat het in Huizen algemeen bekend was dat er nauwelijks plekken beschikbaar waren. Overigens heeft minister Asscher onlangs aan gemeenten geld beschikbaar gesteld om ervoor te zorgen dat ook kinderen uit kostwinnergezinnen een peuterspeelzaalplek kunnen krijgen. Voor de kinderopvang zijn geen wachtlijsten ontstaan.

Uit de interviews blijkt dat preventie en vroegsignalering voor een deel zijn overgenomen door het consultatiebureau. Daarnaast is ook aangegeven dat de kans om een achterstand bij een peuter te constateren kleiner wordt wanneer deze niet naar een peuterspeelzaal of de kinderopvang gaat.

De bezuiniging heeft niet tot gedwongen ontslagen geleid, omdat tijdelijke contracten niet zijn verlengd en boventallige leidsters uit Huizen bij peuterspeelzalen van Versa in andere gemeenten geplaatst konden worden.

Er is niet gemonitord of het instroomniveau van kinderen op de basisschool door deze bezuiniging lager is geworden. Wel is in het interview met vertegenwoordigers van de raadsfracties aangegeven dat basisscholen bij de instroom van kinderen die niet naar de kinderopvang of naar een peuterspeelzaal zijn geweest een niveauverschil bemerken.

Conclusie

De gemeente Huizen heeft niet gemonitord op de effecten van deze bezuiniging. De bezuiniging op het peuterspeelzaalwerk heeft als positief effect gehad dat er een nieuwe samenwerking is ontstaan, die heeft geleid tot het initiatief van de peuterarrangementen. De gemeente Huizen heeft niet gemonitord op de nadelige effecten die in het bezuinigingsvoorstel zijn genoemd.

Uit het onderzoek is gebleken dat de bezuiniging niet met gedwongen ontslagen gepaard ging. Daarnaast is gebleken dat:

- wachtlijsten ontstonden voor VVE-plekken;
- de kans op vroegsignalering bij kinderen die niet naar de kinderopvang of een peuterspeelzaal gaan kleiner is geworden;
- er signalen zijn dat er een instroomverschil is bij kinderen die niet naar de kinderopvang of een peuterspeelzaal gaan.

Hoofdstuk 6

Ondersteuning GGZ-doelgroep

6.1 Ondersteuning GGZ-doelgroep

In het 'voorstel bezuinigingen begroting 2011' is voorgesteld om het Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) op begrotingsbasis met 25% te korten in 2012. Als reden hiervoor werd aangegeven dat het AMW naar verwachting per 1 juli 2010 minder werk kreeg als gevolg van de integratie van de tweedelijnspraktijk-ondersteuner huisarts geestelijke gezondheidszorg (POH GGZ) in huisartsenpraktijken. Verwacht werd dat een grote groep cliënten die voorheen met psychosociale klachten door de huisarts verwezen werden naar AMW voortaan bij de POH GGZ terecht kunnen.

Er werd hierbij rekening gehouden met frictiekosten, omdat vanwege de beperkte omvang van de praktijk in een aantal huisartsenpraktijken geen POH GGZ aanwezig zal zijn. In die gevallen zal verwijzing naar het AMW blijven plaatsvinden door de huisarts of het Wmo-loket.

In de toelichting op de bezuiniging op AMW wordt beschreven dat in de notitie reikwijdte vraagsturing is gestart met de uitwerking van vormgeving van persoonsvolgend financieren van het AMW bij Amaris. In 2011 is ook Versa hierbij betrokken.

Hierbij wordt kennis verkregen over:

- de precieze aard en omvang van de verwijzing;
- waar de verwijzing bij het AMW vandaan komt;
- hoe de cliënten worden geholpen.

In april 2011 is een expertmeeting gehouden voor organisaties die zich bezighouden met maatschappelijk werk dan wel met de problematiek die bij het maatschappelijk werk aan de orde is. Een belangrijke conclusie die hierbij is getrokken is dat het druk is geworden op de eerstelijns. Naast AMW, huisarts en eerstelijnspsycholoog zijn er ook het Wmo-loket, het CJG-loket, het schuldhulploket, de ouderenadviseur, de activeringscoach Meedoen en de POH GG bij gekomen. Daarnaast zijn er kerkelijke organisaties en vrijwilligersorganisaties actief in de hulpverlening.

Er is ook gekeken hoe de hulpverlening er bij het AMW uitziet. Deze hulpverlening bestaat vooral uit procesmatige hulp, ofwel reguliere psychosociale begeleiding en ondersteuning van de cliënt, gevolgd door informatie en advisering. Het gaat om gezonde mensen die tijdelijk zijn vastgelopen met anderen of zichzelf en ondersteund worden om met en op eigen kracht weer zelf verder te kunnen.

Uit het stuk blijkt dat er nog geen inschatting kon worden gegeven hoeveel minder klanten bij het AMW komen door de inzet van de POH GGZ. Aangegeven werd dat sommige cliënten die bij een POH GGZ komen, naar een eerstelijnspsycholoog kunnen gaan. Dit betreft vaker vrouwen en hoger opgeleiden van Nederlandse afkomst.

Dit wordt via de zorgverzekeringen vergoed. Tevens betalen deze cliënten een eigen bijdrage.

Over de bezuiniging werd geconcludeerd dat die voor 2012 binnen de begroting zou worden gerealiseerd en dat iedereen met een vraag op het gebied van maatschappelijke ondersteuning kan worden geholpen.

Voor het AMW werd een persoonsgebonden financiering ingesteld. Er worden in beginsel zes gesprekken gefinancierd waar in totaal negen uur voor beschikbaar is. Een eventuele verlenging kan bij het Wmo-loket worden aangevraagd.

6.2 Omvang van de bezuiniging en verwerking in de begroting

In tabel 14 wordt de financiële omvang van de bezuiniging weergegeven. De totale netto bezuiniging is € 111.000, structureel vanaf 2012. Deze is opgebouwd uit een verlaging van de bijdrage aan Versa van € 540.000 naar € 405.000 en een verlaging van de bijdrage van Amaris van € 110.000 naar € 82.500. Er wordt € 51.500 aan flankerend beleid beschikbaar gesteld, vanwege de verwachte extra cliënten die een beroep doen op het maatschappelijk werk via het Wmo-loket.

Tabel 14 Omvang van de bezuiniging op ondersteuning van de GGZ-doelgroep⁷

Bezuiniging	2011	2012	2013	2014
Bezuiniging Versa	0	135.000	135.000	135.000
Bezuiniging Amaris	0	27.500	27.500	27.500
Flankerend beleid	0	- 51.500	- 51.500	- 51.500
Netto bezuiniging	0	111.000	111.000	111.000

Uit de begrotingswijziging in afbeelding 7 blijkt dat de bezuiniging is verwerkt conform het bezuinigingsvoorstel.

Afbeelding 7 Begrotingswijziging bezuiniging op maatschappelijk werk

begr. wijz. Nr	2011-002	omschr.:	Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014				Raad:	4-11-2010	
uitv. co	Omschrijving	kostenpl aats	kostenso ort	2011	2012	2013	2014	Bezuinigings-voor-st	programma
1	mtsc.werk flankerend beleid	6201240	400000		51.500	51.500	51.500	22	5
1	subsidie AMARIS ntsch.werk	6201240	442500		-27.500	-27.500	-27.500	22	5
1	subsidie versa mtsc.werk	6202000	442420		-135.000	-135.000	-135.000	22	5

⁷ Bron: voorstel bezuinigingen begroting 2011.

Verder is er nagegaan of de bezuiniging is verwerkt in het financieel systeem. In afbeelding 8 is de bezuiniging op Amaris van € 27.500 in 2012 weergegeven. Ook de andere jaren en bedragen zijn gecheckt en kwamen overeen met de begrotingswijziging. Er kan worden geconcludeerd dat de bezuiniging begrotingstechnisch correct is verwerkt.

Afbeelding 8 Bewijs verwerking bezuiniging op Amaris (2012)

Overzicht integrale begroting											
Datum: 29.08.2017 -- Tijd: 15:10:49 -- Gebruiker: HB372											
Bedrijfsnummer: ALG											
Boekjaar: 2011											
Versie: 510											
Setnaam:											
Exclusief nulsaldi.											
Kostensoort: 442500											
Kostenplaats: 6201240											
Jaar	Vrs	Omschrijving	Kostensoort	Omschrijving	Kostenplaats	Omschrijving	Order	Korte tekst	Totale jaarwaarde	BHE	PosNr
20..	510	gedrukte stukken	442500	Subs. ov. instelling	6201240	WMO maats.we...			110.000,00	*	1
20..	510	Bezuinigingsvoorstellen 2011-2014	442500	Subs. ov. instelling	6201240	WMO maats.we...			27.500,00-	*	2

In tabel 15 is het begrote financieel verloop van het budget subsidie Versa in beeld gebracht. In 2011 was de hoogte van het budget € 540.222. Nadat de bezuiniging op Versa van € 135.000 is verwerkt, is het saldo € 405.222 geworden en daarna niet meer gewijzigd.

Tabel 15 Begrote financieel verloop van het budget subsidie Versa

Budget	Begr.2011	Begr.2012	Begr.2013	Begr.2014	Begr.2015
Subsidie Versa	540.222	405.222	405.222	405.222	405.222

In tabel 16 is het begrote financieel verloop van het budget Wmo, maatschappelijk werk in beeld gebracht. In 2011 was de hoogte van het budget € 110.000. Het flankerend beleid en de bezuiniging op Amaris zijn verwerkt in dit budget. De bezuiniging van € 27.500 en de toevoeging voor het flankerend beleid van € 51.500 resulteren in een stijging van het budget van € 24.000. Het nieuwe budget van € 134.000 in 2012 is in de jaren erna niet meer gewijzigd.

Tabel 16 Begrote financieel verloop van het budget Wmo, maatschappelijk werk

Budget	Begr.2011	Begr.2012	Begr.2013	Begr.2014	Begr.2015
Wmo, maatschappelijk werk	110.000	134.000	134.000	134.000	134.000

6.3 Realisatie van de bezuiniging

De budgetten subsidie Versa en Wmo, maatschappelijk werk zijn beide onderdeel van programma 5. Voor deze budgetten is in de jaarstukken 2011 t/m 2015 gecontroleerd wat is geschreven over het verschil tussen begrote en werkelijke baten en lasten.

2012: Er is niet gerapporteerd over de budgetten Subsidie Versa en Wmo, maatschappelijk werk.

2013: Er is niet gerapporteerd over de budgetten Subsidie Versa en Wmo, maatschappelijk werk.

2014: Er is niet gerapporteerd over de budgetten Subsidie Versa en Wmo, maatschappelijk werk.

2015: Er is een positief saldo van € 10.808 geconstateerd doordat de stelpost maatschappelijk werk niet is aangewend.

Concluderend kan worden gesteld dat de budgetten subsidie Versa en Wmo, maatschappelijk werk niet zijn overschreden.

Zoals eerder aangegeven in hoofdstuk 5 heeft de gemeente Huizen in haar jaarstukken een overzicht opgenomen van inkomensoverdrachten. Ook de bijdragen aan Versa en Amaris voor maatschappelijk werk vallen daaronder. In tabel 17 is het financieel verloop van de bijdrage aan Amaris weergegeven. Er kan worden geconcludeerd dat er elk jaar binnen het beschikbare bedrag na de bezuiniging van € 82.500 is gebleven.

Tabel 17 Financieel verloop van de bijdrage maatschappelijk werk aan Amaris⁸

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
Subsidie algemeen maatschappelijk werk Amaris	97.650	82.500	73.115	82.500	64.925
	Begroting 2014	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	
	78.500	55.845	56.198	74.852	

In tabel 18 is het financieel verloop van de bijdrage aan Versa zichtbaar. Er kan worden geconcludeerd dat de werkelijke bijdrage altijd binnen het beschikbare bedrag na de bezuiniging van € 405.222 is gebleven.

Tabel 18 Financieel verloop van de bijdrage maatschappelijk werk aan Versa⁹

Omschrijving	Rekening 2011	Begroting 2012	Rekening 2012	Begroting 2013	Rekening 2013
Subsidie algemeen maatschappelijk werk Versa	518.578	405.222	405.222	258.000	230.438
	Begroting 2014	Rekening 2014	Begroting 2015	Rekening 2015	
	258.000	228.550	258.000	182.525	

Op basis van het vorenstaande kan geconcludeerd worden dat de bezuiniging is gerealiseerd. De bijdragen aan Versa en Amaris zijn in de periode 2011-2015 lager

⁸ De tabel is opgesteld aan de hand van het overzicht van de inkomensoverdrachten uit de jaarstukken 2011-2015.

⁹ De tabel is opgesteld aan de hand van het overzicht van de inkomensoverdrachten uit de jaarstukken 2011-2015.

dan het bedrag inclusief bezuiniging uit het bezuinigingsvoorstel van 2011. Het is niet te herleiden of de uitvoering van het flankerend beleid binnen het budget is gebleven.

6.4 Maatschappelijke effecten

Bij de bezuiniging op Algemeen Maatschappelijk Werk (AMW) werden nauwelijks maatschappelijke effecten voorzien, omdat verwacht werd dat cliënten bij de huisarts direct geholpen kunnen worden door een POH GGZ, die in 70% van de huisartsenpraktijken aanwezig zou zijn. Er werd budget gereserveerd om maatwerk te leveren via het Wmo-loket voor cliënten uit huisartsenpraktijken zonder POH GGZ.

Uit de interviews blijkt de veronderstelling bij de bezuiniging dat het AMW minder werk zou krijgen als gevolg van de aanwezigheid van een POH GGZ in de huisartsenpraktijk juist te zijn. Uit de interviews blijkt ook dat deze bezuiniging positieve maatschappelijke effecten heeft, hoewel de bezuiniging aanvankelijk op weerstand stuitte.

De vertegenwoordiger van Versa signaleert twee positieve ontwikkelingen als gevolg van deze bezuiniging. De maatschappelijk werkers zijn op een andere manier gaan werken en zijn nu meer gericht op een ondersteuningstraject, dat binnen een beperkte tijd moet zijn afgerond. Als zij bij de eerste gesprekken al signaleren dat iemand meer ondersteuning nodig heeft, wordt direct terug verwezen naar het Wmo-loket en wordt gekeken welke ondersteuning passender is. Daarnaast geeft de vertegenwoordiger van Versa aan dat er bezuinigd is vanuit een bredere visie van een inclusieve samenleving, waarin iedereen een kans krijgt en iedereen meedoet. Er is niet alleen bezuinigd, maar er is ook geïnvesteerd in initiatieven die passend zijn bij deze visie zoals het project 'Tijd voor meedoen' dat gericht is op activering van mensen en het project 'Welzijn op recept', waarbij de aansluiting van mensen bij de maatschappij centraal staat. Verder zijn er sociaal werkers opgenomen in de wijkteams. De bezuiniging heeft bij Versa niet tot ontslagen geleid vanwege de start van de nieuwe initiatieven en vanwege het feit dat Versa een aantal maatschappelijk werkers een cursus voor POH GGZ-ondersteuning heeft laten volgen. Deze medewerkers konden uiteindelijk, aanvankelijk via een detachering en later in de vorm van een vaste aanstelling, aan de slag bij gezondheidscentra. Uit het interview met de huisarts blijkt dat de aanstelling van een POH GGZ in de huisartsenpraktijk als voordeel heeft dat de lijnen tussen de arts en de POH GGZ kort zijn. Ook vinden patiënten het prettig dat de ondersteuning binnen de eigen, vertrouwde huisartsenpraktijk plaatsvindt.

Er zijn geen signalen dat inwoners van Huizen door deze bezuiniging niet de ondersteuning krijgen die zij nodig hebben. De POH GGZ heeft in het merendeel van de gevallen de ondersteuning van het AMW overgenomen. Indien er geen POH GGZ aanwezig is in een praktijk kan gewoon worden doorverwezen door de huisarts. Daarnaast hebben de wijkteams, waarin sociaal medewerkers opgenomen zijn, een deel van de vroegere taken van het AMW overgenomen. Ook uit de

gegevens van de politie in Huizen blijkt niet dat er ten gevolge van deze bezuiniging meer overlast is van verwarde of overspannen personen.

Conclusie

De bezuiniging op het AMW voor de GGZ-doelgroep heeft geen negatieve maatschappelijke effecten. In de praktijk blijkt de ondersteuning daadwerkelijk te zijn overgenomen door de POH GGZ. Daarnaast vervullen de wijkteams een rol bij de ondersteuning van deze doelgroep. De ontwikkeling van nieuwe initiatieven wordt als positief maatschappelijk effect genoemd, evenals de nieuwe manier van werken, die na de bezuiniging ontstond.

Hoofdstuk 7

Beantwoording van de onderzoeksvragen

In dit hoofdstuk beantwoorden we de centrale onderzoeksvraag ‘Wat zijn de effecten, financieel en maatschappelijk, van de onderzochte bezuinigingen?’ door de vijf deelvragen te beantwoorden.

Welke bedragen zijn op begrotingsbasis vastgesteld met betrekking tot de onderzochte bezuinigingen?

In tabel 19 is weergegeven welke bedragen op begrotingsbasis zijn vastgesteld met betrekking tot de onderzochte bezuinigingen. Er kan geconcludeerd worden dat alle bezuinigingen begrotingstechnisch correct zijn verwerkt.

Tabel 19 Op begrotingsbasis vastgestelde bedragen

Bezuiniging	2011	2012	2013	2014
Individuele verstrekkingen	300.000	300.000	300.000	300.000
Wegen en Groen	200.000	200.000	200.000	200.000
Peuterspeelzalen: bezuiniging subsidie Versa	0	50.000	100.000	200.000
Peuterspeelzalen: flankeren beleid	0	-25.000	-50.000	-50.000
Peuterspeelzalen: frictiekosten	0	-25.000	-50.000	0
Peuterspeelzalen: <i>netto bezuiniging</i>	0	0	0	150.000
AMW: bezuiniging Versa	0	135.000	135.000	135.000
AMW: bezuiniging Amaris	0	27.500	27.500	27.500

AMW: flankerend beleid	0	-51.500	-51.500	-51.500
AMW: <i>netto bezuiniging</i>	0	111.000	111.000	111.000

Hoeveel is daarvan per bezuiniging geheel of gedeeltelijk geëffectueerd?

De bezuiniging op individuele verstrekkingen Wmo is geëffectueerd. In eerdere jaren was er sprake van een onderbesteding van het budget. Het is daarmee de vraag of deze besparing wel als een echte bezuiniging kan worden gezien.

Voor de bezuiniging op Wegen en Groen is vastgesteld dat het op **budgetniveau** niet mogelijk is om te concluderen of de bezuiniging gerealiseerd is. In 2013 was er op **programmaniveau** een extra investering van € 820.000 nodig. Daarmee is het de vraag of geconcludeerd kan worden of de bezuiniging daadwerkelijk is gerealiseerd, hoewel er technisch geen directe relatie is met de bezuiniging uit 2011.

De bezuiniging op peuterspeelzalen is gedeeltelijk gerealiseerd. In 2015 hoefde pas een netto bezuiniging te worden gerealiseerd, omdat het beleid opnieuw moest worden vormgegeven. De subsidie aan Versa is afgebouwd volgens planning. Uit de jaarstukken blijkt dat er in de jaren 2013 en 2015 incidenteel extra geld nodig was voor frictiekosten en flankerend beleid. De gemaakte frictiekosten en de kosten voor het flankerend beleid zijn niet volledig te herleiden uit de jaarstukken.

De bezuiniging op het AMW GGZ is gerealiseerd. De bijdragen aan Versa en Amaris zijn in de periode 2011-2015 lager dan het bedrag inclusief bezuiniging uit het bezuinigingsvoorstel van 2011. Het is niet te herleiden of de uitvoering van het flankerend beleid binnen het budget is gebleven.

Bij dit onderzoek viel op dat er in de jaarstukken veelal op programmaniveau wordt gerapporteerd en niet structureel op de budgetten die gekoppeld zijn aan specifieke bezuinigingen. Daarmee is het voor raadsleden niet mogelijk om de voortgang van een bezuiniging op budgetniveau te monitoren, terwijl de raad in bezuinigingsrondes keuzes maakt voor een specifieke bezuiniging op een bepaald budget en niet op programmaniveau. Voor het monitoren van de voortgang van een specifieke bezuiniging is inzage nodig in het financiële systeem. Daarnaast zijn voor de bezuinigingen op het AMW GGZ en Peuterspeelzalen de frictiekosten en het flankerend beleid niet precies te achterhalen.

Wat zijn de (maatschappelijke) gevolgen (effecten) van de bezuinigingen over de genoemde periode (per bezuiniging)?

De bezuiniging op de individuele verstrekkingen was in feite geen bestedingsbeperking, omdat er in de jaren voorafgaand aan de bezuiniging sprake was van een structurele onderbesteding. Daarmee had deze bezuiniging in de praktijk niet tot gevolg dat er minder middelen werden ingezet voor Wmo- ondersteuning. Dit leidt tot de conclusie dat deze bezuiniging geen meetbare maatschappelijke effecten heeft gehad.

Voor de bezuiniging op Wegen en Groen geldt dat er door het scherper aanbesteden meer tijd moest worden besteed aan voorbereiding en toezicht. Dit heeft echter niet tot extra kosten geleid, want het is binnen de bestaande formatie opgelost.

Het onderhoud van wegen vroeg in 2013 om een extra investering van € 820.000. Dit kan niet direct aan de bezuiniging uit 2011 gerelateerd worden, omdat deze situatie al eerder speelde. De temporisering van herinrichtingen en rioolvernieuwing heeft geen problemen opgeleverd. Deze bezuinigingen hebben niet geleid tot negatieve maatschappelijke effecten. Er is ook geen sprake van positieve maatschappelijke effecten.

De bezuiniging op het peuterspeelzaalwerk heeft als positief effect gehad dat er een nieuwe samenwerking is ontstaan die heeft geleid tot het initiatief van de peuterarrangementen. Ook heeft de bezuiniging niet tot gedwongen ontslagen geleid. De gemeente Huizen heeft niet gemonitord op de nadelige effecten die in het bezuinigingsvoorstel zijn genoemd. Uit het onderzoek is naar voor gekomen dat:

- er wachtlijsten ontstonden voor VVE-plekken;
- de kans op vroegsignalering bij kinderen die niet naar de kinderopvang of een peuterspeelzaal gaan kleiner is geworden;
- er signalen zijn dat er een instroomverschil is bij kinderen die niet naar de kinderopvang of een peuterspeelzaal gaan.

De bezuiniging op het AMW voor de GGZ-doelgroep heeft geen negatieve maatschappelijke effecten gehad. In de praktijk blijkt de ondersteuning daadwerkelijk te zijn overgenomen door de POH GGZ. Daarnaast vervullen de wijkteams een rol bij de ondersteuning van de GGZ-doelgroep. De ontwikkeling van nieuwe initiatieven wordt als positief maatschappelijk effect genoemd, evenals de nieuwe manier van werken, die na de bezuiniging ontstond.

Heeft de gemeente op enige wijze de gevolgen van de bezuinigingen in beeld gebracht?

Voor de bezuinigingen op Wegen en Groen, Peuterspeelzalen en AMW GGZ is bij het bezuinigingsvoorstel aangegeven wat mogelijke effecten zouden kunnen zijn. Voor de bezuiniging op de Individuele verstrekkingen Wmo is dit niet gedaan. Dat was ook niet nodig, omdat er structureel sprake is van onderbesteding op dit budget.

De gevolgen van de bezuinigingen zijn niet door de gemeente Huizen in beeld gebracht en er heeft geen monitoring plaatsgevonden op mogelijke effecten.

Wat valt te leren van de onderzochte bezuinigingen?

Uit het onderzoek is gebleken dat het voor raadsleden niet inzichtelijk is wat de financiële stand van zaken van een specifieke bezuiniging is, omdat er in de jaarstukken voornamelijk gerapporteerd wordt op programmaniveau en slechts incidenteel op projectniveau. Dit is lastig, omdat er door de raad een bewuste keuze wordt gemaakt voor een bezuiniging op een specifiek budget. Het is aan te bevelen om in de toekomst bij bezuinigingen aan de raad op budgetniveau te rapporteren over de financiële stand van zaken van een specifieke bezuiniging. Daarnaast zouden eventuele effecten van bezuinigingen gemonitord moeten worden.

Bijlage 1

Documentenoverzicht

Nr.	Naam document	Jaar/periode
1.	1. Presentatie financiële positie 11-11-2010 2. Voorstel bezuinigingen begroting 2011 3. Overzicht gerealiseerde bezuinigingen	2011 - 2015
2.	Begrotingskranten	2011 - 2015
3.	Gemeentelijke jaarstukken	2011 - 2015
4.	Programmabegrotingen	2011 - 2015
5.	Burgerjaarverslagen (2014 en 2015 niet beschikbaar)	2011 – 2013
6.	Financiële management- en bestuursrapportages	2011 - 2015
7.	Raadbesluiten en verslagen m.b.t. begroting	2011 - 2015
8.	Klanttevredenheidsonderzoeken op de verschillende domeinen (indien aanwezig) 1. Wmo – CEO (alleen regionaal onderzoek beschikbaar) 2. Groen (niet beschikbaar) 3. Peuterspeelzalen (niet beschikbaar) 4. Maatschappelijk werk (niet beschikbaar)	2011 - 2015
9.	Onderhoudsstaten Wegen en Groen	2011 - 2015
10.	Overzichten bezwaarschriften	2011 - 2015
11.	Overzicht gegronde klachten	2011 - 2015
12.	Overzicht van de politie aantal “verwarde personen”	2011 - 2015

Bijlage 2

Lijst van bevraagde personen

Naam	Functie
Mevrouw mr.dr.s. J. Bakker (schriftelijk)	Wethouder (Bezuiniging Wmo)
De heer G.E.H. Pas (schriftelijk)	Wethouder (Bezuiniging Wegen en Groen)
Mevrouw mr. M. Verhage-van Kooten (schriftelijk)	Wethouder (Bezuiniging Peuterspeelzalen)
De heer H. de Bruijn	Directeur Financiën
De heer R. Zethof	Hoofd Openbare Werken
Mevrouw P. Filius	Teamleider beleid en ontwikkeling
Mevrouw E. Giezeman	Beleidsmedewerker Maatschappelijke Ondersteuning
Mevrouw C. Bisschop	Huisarts
De heer A. Otjes	Regiomanager Versa Welzijn
Mevrouw C. de Boer	Voorzitter Adviesraad Wmo
Mevrouw L. Landré	Raadslid fractie GroenLinks
Mevrouw M. Leeuwin	Raadslid fractie PvdA
De heer B. Rebel	Raadslid fractie CDA
De heer R.J.C. Bource	Raadslid SGP
De heer B. de la Mar	Raadslid D66
Mevrouw M. Mauritz	Raadslid ChristenUnie
Mevrouw J. Prins	Raadslid VVD
De heer E. de Koning	Commissielid Leefbaar Huizen

Bijlage 3**Gespreksleidraad****Algemene financiële vragen**

1. Het 'voorstel bezuinigingen begroting 2011' is ter besluitvorming aangeboden aan de raad. Uit het raadsvoorstel blijkt dat op de bezuiniging van het rekenkamerbudget na alle bezuinigingen zijn goed gekeurd.
2. Hoe is de voortzetting van de uitwerking van de bezuinigingen hierna verder gegaan?

categorie	voorstel bezuinigingen				richtinggevende taakstelling	2014 nog te realiseren
	2011	2012	2013	2014		
ambtelijk apparaat	291.164	328.772	332.823	334.419	300.000	-34.419
groen en wegen	200.000	200.000	200.000	200.000	200.000	0
herijking subsidies	56.400	176.600	186.400	190.900	200.000	9.100
nieuw beleid	-	50.000	100.000	150.000	200.000	50.000
welzijn	300.000	300.000	360.000	510.000	500.000	-10.000
Eindtotaal	847.564	1.055.372	1.179.223	1.385.319	1.400.000	14.681

Tabel met de totale bezuinigingen uit het voorstel 2011.

3. Uit het voorstel bezuinigingen begroting 2011 blijkt dat de taakstellende bezuiniging pas in 2014 bijna wordt gerealiseerd. Hoefde de taakstelling van 1,4 miljoen pas vanaf 2014 volledig te worden gerealiseerd?
4. Is die laatste € 14.681 nog ingevuld? Hoe en waar blijkt dat uit?

Wmo: individuele verstrekkingen**Maatschappelijk**

5. Had de bezuiniging op individuele verstrekkingen betrekking op alle financieringsvormen (pgb/compensatie/zin) of bijvoorbeeld alleen op zorg in natura?
6. Is er inzicht in de aantallen voorzieningen die in het kader van de Wmo zijn verstrekt (voor en na bezuiniging)?
7. Er zijn vanaf 2011 verschillende monitoringsrapporten en tevredenheidsonderzoeken geweest binnen de Wmo. Wat is de algemene trend met betrekking tot de tevredenheid van cliënten in de loop der jaren?
8. Het aantal uitgebrachte adviezen over ingediende bezwaarschriften met betrekking tot de Wmo is tussen 2011 en 2014 erg laag (gemiddeld 8 per jaar). In 2015 zijn het er opeens 52. Wat is hiervoor de verklaring?

Financieel

9. Hoeveel bedroeg het totale budget van individuele verstrekkingen in de jaren 2011-2015? Was dit verder uitgesplitst? Wat was de uitputting van dit budget in eerdere jaren?
10. Op basis waarvan werd geconstateerd dat het verantwoord was om het budget naar beneden bij te stellen?
11. Valt het budget voor individuele verstrekkingen binnen het deelprogramma Wmo-voorzieningen? Zo ja, wat was de financiële omvang van dit budget ten tijde van de begroting 2011?

12. Hoe ziet het verloop van de jaren 2011-2015 van dit budget eruit (begroting, begroting na wijziging, realisatie)?

Wegen en Groen

Maatschappelijk

13. Uit de documentstudie blijkt dat de bezuiniging moest worden gerealiseerd door scherpere aanbesteding. Wat hield het scherper aanbesteden precies in? Wat is er scherper aanbesteed?
14. Had dit ook gevolgen voor de kwaliteit van de geleverde dienst? Met andere woorden: zijn er andere keuzes gemaakt? Of is de kwaliteit gehandhaafd door het 'scherper aanbesteden'.
15. Waarom is er uiteindelijk voor gekozen om de bezuiniging alleen op wegen te realiseren?
16. De bezuiniging in 2012 zou voor € 75.000 gerealiseerd worden door het tempo van herinrichtingen gecombineerd met rioolvernieuwing te verlagen. De rioolvervanging en herinrichting van een aantal straten (o.a. Lumeystraat, van Treslongstraat, van Speykstraat en Estrikweg) werd uitgesteld van 2012-2013 naar 2013-2014.
Heeft dit tot problemen/klachten geleid?

Financieel

17. De bezuiniging heet bezuiniging op Wegen en Groen. Echter lijkt het erop dat de bezuiniging ten laste van het budget van infrastructuur is gerealiseerd. In hoeverre heeft dit budget betrekking op groen?
18. Op 29 maart 2011 is een toelichting gegeven op deze bezuiniging. Daarin wordt verklaard dat er voor 2011 en 2012 werd verwacht dat er scherp kon worden aanbesteed door veel concurrentie en ruime capaciteit bij aannemers. Als keerzijde hieraan wordt genoemd dat een intensiever toezicht van de gemeente nodig was om ervoor te zorgen dat de gevraagde kwaliteit werd geleverd en er geen grote meerwerkkosten werden gemaakt.
Heeft dit ook geleid tot extra kosten (bijv. extra ambtelijke inzet voor toezicht)?
19. Valt het budget voor infrastructuur wegen binnen het deelprogramma Wegen, straten en pleinen?
20. Zo ja, wat was de financiële omvang van dit budget ten tijde van de begroting 2011?
21. Hoe ziet het verloop van de jaren 2011-2015 van dit budget eruit (begroting, begroting na wijziging, realisatie)?

Peuterspeelzalen

Maatschappelijk

22. Zijn er op dit moment wachtlijsten? En zijn die sinds 2011 gegroeid of juist geslonken?
23. Hoe is het flankerend beleid vormgegeven?
24. Zijn de doelstellingen van dit beleid bereikt?
25. Zijn er de afgelopen jaren (klant)tevredenheidsonderzoeken afgenomen of is de tevredenheid op een andere manier gepeild? En zo ja, wat was hiervan de uitkomst?
26. Op welke wijze wordt de doelgroep voor- en vroegschoolse educatie (VVE) tegenwoordig bediend?

27. Is het reguliere peuterspeelzalenwerk compleet verdwenen als gemeentelijke taak?

Financieel

28. Valt de bezuiniging op peuterspeelzalen binnen het deelprogramma kinderopvang?
29. Zo ja, wat was de financiële omvang van dit budget ten tijde van de begroting 2011? Dit was vermoedelijk € 272.480 in 2010.
30. Hoe ziet het verloop van de jaren 2011-2015 van dit budget eruit (begroting, begroting na wijziging, realisatie)?
31. Wat is er uiteindelijk met de € 70.000 aan huisvestingslasten gebeurd?

Ondersteuning GGZ doelgroep

Maatschappelijk

32. Is er voor de ondersteuning van de GGZ doelgroep een eigen bijdrage ingevoerd van €175?
33. Is deze eigen bijdrage van invloed geweest op het beroep op ondersteuning?
34. Is er inzicht in de aantallen cliënten die deze vorm van GGZ-ondersteuning voor en na de bezuiniging kregen?
35. In hoeveel praktijken is er nu SPV'er aanwezig? En in hoeveel niet? Waarom is die keuze zo gemaakt?
36. Is er inzicht in het aantal cliënten voor wie maatwerk moest worden geleverd door het Wmo loket in de vorm van doorverwijzing naar het AMW (per jaar)?
37. Is de huidige bijdrage aan Versa en Amaris inclusief bezuiniging nog steeds toereikend om elke cliënt met een vraag op het gebied van AMW te helpen?

Financieel

38. Valt de bezuiniging op de subsidies voor maatschappelijk werk binnen het deelprogramma Maatschappelijke dienstverlening en gezondheidszorg?
39. Zo ja, wat was de financiële omvang van dit budget ten tijde van de begroting 2011?
40. Hoe ziet het verloop van de jaren 2011-2015 van dit budget eruit (begroting, begroting na wijziging, realisatie)?
41. Is de huidige bijdrage aan Versa en Amaris inclusief bezuiniging nog steeds toereikend om elke cliënt met een vraag op het gebied van AMW te helpen?

Bijlage 4

Vragenlijst voor wethouder G. Pas

Algemeen

1. Hoe worden in Huizen in zijn algemeenheid inhoudelijke afwegingen gemaakt rond bezuinigingen?
2. Hoe verloopt het interne besluitvormingsproces en wanneer worden in dit proces prioriteiten gesteld?
3. Bij enkele bezuinigingsvoorstellen worden op voorhand al eventuele negatieve effecten aangegeven, bij andere niet. Wat is hier de reden voor?
4. Worden mogelijke negatieve effecten op voorhand besproken met maatschappelijke samenwerkingspartners?
5. Worden maatschappelijke effecten gemonitord?
6. Heeft de gemeenteraad zich in uw ogen voldoende betrokken getoond bij de bezuinigingen? Heeft zij de afgelopen jaren ook hierop (bij)gestuurd? Zo ja, op welke manier?

Wegen en Groen

Onderstaande vragen hebben betrekking op de bezuiniging van € 200.000 op Wegen en Groen die bij de begroting van 2011 is vastgesteld.

7. Uit de documentstudie blijkt dat de bezuiniging moest worden gerealiseerd door scherpere aanbesteding. Wat hield het scherper aanbesteden precies in? Wat is er scherper aanbesteed?
8. Had dit ook gevolgen voor de kwaliteit van de geleverde dienst? Met andere woorden: zijn er andere keuzes gemaakt? Of is de kwaliteit gehandhaafd door het 'scherper aanbesteden'.
9. Waarom is er uiteindelijk voor gekozen om de bezuiniging alleen op wegen te realiseren en kreeg groen prioriteit?
10. De bezuiniging in 2012 zou voor € 75.000 gerealiseerd worden door het tempo van herinrichtingen gecombineerd met rioolvernieuwing te verlagen. De rioolvervanging en herinrichting van een aantal straten (o.a. Lumeystraat, van Treslongstraat, van Speykstraat en Estrikweg) werd uitgesteld van 2012-2013 naar 2013-2014. Heeft dit tot problemen/klachten geleid?
11. Bij de jaarrekening 2013 werd geconstateerd dat de gemiddelde kwaliteit van de wegen ten opzichte van 2007 achteruit is gegaan. In 2012 / 2013 is vervolgens € 820.000 beschikbaar gesteld voor extra groot onderhoud. Is hier sprake van een relatie met de eerdere bezuiniging?
12. Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Bijlage 5

Vragenlijst voor wethouder J. Bakker

Algemeen

1. Hoe worden in Huizen in zijn algemeenheid inhoudelijke afwegingen gemaakt rond bezuinigingen?
2. Hoe verloopt het interne besluitvormingsproces en wanneer worden in dit proces prioriteiten gesteld?
3. Bij enkele bezuinigingsvoorstellen worden op voorhand al eventuele negatieve effecten aangegeven, bij andere niet. Wat is hier de reden voor?
4. Worden mogelijke negatieve effecten op voorhand besproken met maatschappelijke samenwerkingspartners?
5. Worden maatschappelijke effecten gemonitord?
6. Heeft de gemeenteraad zich in uw ogen voldoende betrokken getoond bij de bezuinigingen? Heeft zij de afgelopen jaren ook hierop (bij)gestuurd? Zo ja, op welke manier?

Wmo: individuele verstrekkingen

7. Had de bezuiniging op individuele verstrekkingen betrekking op alle financieringsvormen (pgb/compensatie/zin) of bijvoorbeeld alleen op zorg in natura?
8. Op basis waarvan werd geconstateerd dat het verantwoord was om het budget naar beneden bij te stellen?
9. Is er inzicht in de aantallen voorzieningen die in het kader van de Wmo zijn verstrekt (voor en na bezuiniging)?
10. Er zijn vanaf 2011 verschillende monitoringsrapporten Sociaal Domein en tevredenheidsonderzoeken geweest binnen de Wmo. Wat is de algemene trend m.b.t. de tevredenheid van cliënten in de loop der jaren? In de monitors Sociaal Domein is dit namelijk lastig op te maken, omdat de resultaten hier vaak op regionaal niveau worden weergegeven.
11. Het aantal uitgebrachte adviezen over ingediende bezwaarschriften m.b.t. de Wmo is tussen 2011 en 2014 erg laag (gemiddeld 8 per jaar). In 2015 zijn het er opeens 52. Wat is hiervoor de verklaring?
12. Zijn er naar uw idee meer of minder klachten ingediend? Oftewel, wat voor signalen heeft u ontvangen op het gebied van individuele verstrekkingen de afgelopen jaren?

Ondersteuning GGZ-doelgroep

13. Is de huidige bijdrage aan Versa en Amaris inclusief bezuiniging nog steeds toereikend om elke cliënt met een vraag op het gebied van AMW te helpen?
14. Welke maatschappelijke effecten heeft deze bezuiniging met zich mee gebracht?

Bijlage 6

Vragenlijst voor wethouder M. Verhage

Algemeen

1. Hoe worden in Huizen in zijn algemeenheid inhoudelijke afwegingen gemaakt rond bezuinigingen?
2. Hoe verloopt het interne besluitvormingsproces en wanneer worden in dit proces prioriteiten gesteld?
3. Bij enkele bezuinigingsvoorstellen worden op voorhand al eventuele negatieve effecten aangegeven, bij andere niet. Wat is hier de reden voor?
4. Worden mogelijke negatieve effecten op voorhand besproken met maatschappelijke samenwerkingspartners?
5. Worden maatschappelijke effecten gemonitord?
6. Heeft de gemeenteraad zich in uw ogen voldoende betrokken getoond bij de bezuinigingen? Heeft zij de afgelopen jaren ook hierop (bij)gestuurd? Zo ja, op welke manier?

Peuterspeelzalen

7. In het raadsvoorstel voor bezuinigingen in 2011 wordt als effect aangegeven dat beëindiging van het PSZ-werk vraagt het op peil houden van het bereik van kinderen uit de VVE-doelgroep, om extra inspanningen en een zorgvuldige overgang naar een andere vorm van uitvoering van de vroegschoolse educatie. Hoe is dit in de praktijk georganiseerd?
8. De Peuterspeelzalen zijn een schakel in de signalering van mogelijke problemen rond opvoeding en ontwikkeling. De gemeente Huizen geeft in de notitie aan dat verwacht wordt dat deze functie binnen de huidige netwerken rond jeugd wordt opgevangen. Was dat in de praktijk daadwerkelijk het geval? Welke netwerken hebben de vroegsignalering overgenomen?
9. Ook zou er mogelijk een groei in de wachtlijsten voor kinderopvang kunnen ontstaan volgens de schrijvers van de notitie. Is er sprake (geweest) van wachttijden in de kinderopvang? Zo ja, is hierop actie ondernomen?
10. Heeft u signalen van welke aard dan ook gekregen van burgers over de peuterspeelzalen en het aantal VVE-plekken?
11. Op welke wijze wordt de doelgroep voor- en vroegschoolse educatie (VVE) tegenwoordig bediend?

BMC | onderzoek

TELEFOON

070 - 310 3800

E-MAIL

info@bmconderzoek.nl

WEBSITE

www.bmconderzoek.nl

